

DARBININKAS

Vol. LXXXI, Nr. 42 PERIODICALS 341 Highland Blvd. Kaina
Lapkritis - November 1, 1996 Penktadienis-Friday Postage paid at Brooklyn, N.Y. Brooklyn, N.Y. 11207 \$1.00

- Antrąją spalio savaitę prasidėjo Vilniaus apygardos teismo tvarkomasis posėdis, kuriame peržiūrima daugiau nei 300 tomų turinti sausio 13-osios perversmo byla. Joje dėl sąmokslų siekiant užgrobti valdžią 1991-ųjų sausį ir tyčinių nužudymų organizavimo, iš viso yra 52 kaltinamieji. Tačiau tik 6 iš jų stovės prieš teisumą. Keturi sąmokslininkai jau mirė, kiti buvę sovietų ir kompartijos pareigūnai bei aukšti armijos generolai dabar gyvena Rusijoje ir Baltarusijoje, todėl Lietuvos teisingumui nėra pasiekiami. Du svarbiausi kaltinamieji iš Lietuvos - buvęs sovietų kompartijos skyriaus Lietuvoje vadovas Mykolas Burokevičius ir jos ideologas Juozas Jermalavičius, kurie laikomi Lukiškių kalėjime Vilniuje. Už šiems kaltinamiesiems inkriminuojamus nusikaltimus Lietuvos įstatymai numato išskirtinę - mirties - bausmę. Kitiems keturiems kaltinamiesiems iki teismo pritaikyta kitokia kardomoji priemonė ir jie yra laisvėje. Už padarytus nusikaltimus jiems gresia nuo 3 iki 10 metų laisvės atėmimo. Bylos tyrimas užtruko daugiau nei penkerius metus. Ji Lietuvoje yra beprecedentė pagal nusikaltimų pobūdį, mastą ir sudėtingumą. Parengtinis tardymas byloje, kuri buvo iškelta 1991 metų sausio 12 dieną, vadinamajam "Nacionalinio gelbėjimo komitetui" paskelbus apie valdžios perėmimą, baigtas 1994-ųjų gruodį. Tačiau tik šių metų gegužės 31-ąją su ja baigė susipažinti kaltinamasis M. Burokevičius, besirengiantis teismui kaip politiniam komunizmo procesui. 332 tomų byloje minima per 4 tūkst. liudininkų ir nukentėjusių, kuriuos reikės apklausti teisme. Per sovietų armijos, KGB ir kompartijos mėginimą įvykdyti valstybės perversmą Lietuvoje 1991 m. sausio 13 dieną 13 žmonių žuvo ir šimtai buvo sužeisti.

JAV gynybos sekretoriaus William Perry patvirtinta parama dėl Baltijos šalių narystės NATO sustiprino Lietuvos pozicijas, sako krašto apsaugos ministras Linas Linkevičius. Jis gavo W. Perry laišką, kuriame, be kita ko, teigiama, kad Baltijos šalys yra potencialios Šiaurės Atlanto aljanso narės. Laiške gynybos sekretorius teigia, kad buvo neteisingai interpretuotos jo pastabos dėl Baltijos šalių pasirengimo tapti NATO narėmis. W. Perry pasisakymas saugumo seminare Norvegijoje praėjusį mėnesį patvirtino prognozes, kad Baltijos šalys nebus įtrauktos į pirmąjį NATO plėtros etapą ir sustiprino baltų nuogastavimus, kad jie ilgam liks už aljanso borto. Tačiau, kaip rašo W. Perry, JAV yra tvirtai įsipareigojusios remti Baltijos šalių nepriklausomybę ir saugumą bei padėti joms integruotis į Europos ir transatlantines institucijas, įskaitant NATO. JAV gynybos sekretoriaus nuomone, Baltijos šalys dar nepasirengusios tapti NATO narėmis. "Bet aš laukiu tos dienos, kai Baltijos šalys taps aljanso narėmis", - rašo W. Perry.

Lapkričio 2 -oji Lietuvoje - VĖLINĖS.
Tai mirusiųjų prisiminimo ir pagerbimo diena.

Kryžių kalnas.

A. Ostašenkovo nuotr.

GALIMYBĖ VISIEMS LAIKAMS ATSIKRATYTI KOMUNISTINIO SLOGUČIO?

Vytautas Rubavičius
specialiai "Darbininkui" iš Vilniaus

Rinkimai įpusėjo, tačiau jau galima kalbėti apie triuškinančią Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) pergalę ir neįtikėtinai, sakyčiau, kraupų dėdėpistų pralaimėjimą. Lietuvių nuotaikų ir "meilės" švytuoklė pasisuko į priešingą pusę. Ką tai reiškia? Kad tauta, kaip ir prieš ketverius metus, tebelaukia žmonių, kurie išves ją į tiesų kelią, suteiks tam tikrą perspektyvą ir laidos padorų gyvenimą. Tas laukimas toks stiprus, jog kai kur vienuose mandatose apygardose balsuojama tik už iškabą "Tėvynės sąjunga", nesvarbu, kas po to iškaba sėdėtų - Slavinų atstovas ar partinių kuliavirčių specialistas. Kita vertus, šitai rodo kaip per buvusių komunistų valdymo metus sugebėta apardyti žmonių sveiką protą. Vis dėlto nepavyko jo sunaikinti. Ir šitai džiugu. Taip sakydamas turiu galvoje, jog žmonės nepasidavė dėdėpistų anksčiau sumanytam planui pristeigti savų vidurio partijų, kurios perimtų dalį į dešinę pereinančio elektorato. Tokios yra Moterų (kurios pirmininkė atvirai atstovauja Rusijos kapitalui), Valstiečių ir Ūkio (politinis Pramonininkų konfederacijos sparnas) partijos. Nesurinko jos geidžiamų 5 procen-

tų. Nesurinko tų 5 procentų ir mažosios dešinėsios partijos. Tad kol kas sunku pasakyti, kas laimėjo pakeliant rinkimų kartelę iki 5 procentų - konservatoriai ar dėdėpistai. Rezultatai rodo, kad daugiau šansų, esant 4 procentų barjerui, būtų turėję dešinieji. Netikėtai mažai balsų surinko Politinių kalinių ir tremtinių sąjunga. Kodėl? Galima nujausti keletą priežasčių. Pirmiausia tai, kad sąjungos vadovai tiesiog iššvaistė pasipriešinimo kovoje ir tremtyje sukaupią moralinį kapitalą - per pastaruosius keletą metų jų veikla viešajame gyvenime vertė gūžioti pečius. Nepasūlyta jokių valstybinių reikšmės projektų, planų ar minčių, kaip tvarkyti mūsų gyvenimą, tačiau įnirtingai pliektasi tarpusavyje. Matyt, net patys tos sąjungos nariai nutarė valstybės valdymą patikėti jaunesniems žmonėms.

Konservatoriai surinko apie 29, Krikščionių demokratų partija - apie 10, Demokratinė darbo partija - apie 10, Centro sąjunga - apie 8 ir Socialdemokratų partija - apie 7 procentus balsų. Be to, konservatoriai laimės absoliučią daugumą ir vienuose mandatose apygardose, tad jų persvara bus dar didesnė. Todėl galima manyti, jog kaip tik konservatoriai arti-

miausius ketverius metus bus atsakingi už mūsų valstybę ir jos ateitį. Tiesa, gali išaiškėti, jog jiems teks įveikti stiprų Prezidentūros struktūrų pasipriešinimą, nes daug realių valstybės valdymo ir ekonominių svertų yra tų struktūrų rankose. Beje, į jas sueina ir didžiulė didžiosios korupcijos gijų. Vis dėlto, galvojant apie ateitį ir būsimą konservatorių politiką, jau galima pamąstyti apie kai kuriuos pirmuosius valdančiosios jėgos žingsnius. Akivaizdu, jog būtina atimti valstybę iš "klanų" rankų, nebeleisti valstybės vardu įteisinti išdo ir žmonių santaujų vogimo. Kita vertus, būtina reformuoti mūsų teisinę sistemą ir įstatymų leidybą, kad valstybė liautųsi "gaminusi" įstatyminių korupcijos pagrindą, kada išleidžiami vienas kitam prieštaraujantys ar įvairiai galimi interpretuoti įstatymai (ypač mokesčių sferoje), ir verslininkai (ypač smulkieji ir viduti niai) patenka į visišką valdininkų valdžią. Reikėtų užkirsti kelią ir poįstatyminių aktų bei premjerų potvarkių savivalei. Tačiau ar konservatoriai bus linkę patys apriboti savo valdžią ir visai tvirtinti moralios politikos bei moralaus valdininkavimo principus? Juk visų ankstesnių

LIETUVOS RESPUBLIKOS SEIMO RINKIMUS LAIMI TĖVYNĖS SĄJUNGA

Rinkimai į Lietuvos Respublikos seimą, surengti spalio 20 dieną, pripažinti įvykusiais: negalutiniais duomenimis balsavime dalyvavo apie 53% visų įregistruotų rinkėjų. Įvedus reitingavimo sistemą, - balsuotojams buvo suteikta teisė pakeisti partijų pateiktą savo kandidatų eiliškumą, - balsų skaičiavimas užtruko. Spalio 22 dieną iki 17 val. 30 min. Vyriausioji rinkimų komisija yra gavusi informaciją apie balsavimo rezultatus iš 1943 apylinkių. Iš viso yra 2037 apylinkės. .

Vadovaujantis turimais duomenimis, balsai daugiamandatėje apygardoje pasiskirstė taip: Tėvynės sąjunga (Lietuvos konservatoriai) surinko 29,51% balsų, ir tai garantuoja jiems 32 vietas naujajame Seime.

Krikščionių demokratų partija

surinko 9,96% balsų ir gauna 11 mandatų Seime. Į tokį patį mandatų skaičių pretenduoja ir Demokratinė darbo partija, surinkusi 9,64% balsų. Ketvirta proporcinėje rinkimų dalyje yra Centro sąjunga - už ją balsavo 8,21% rinkėjų. Tai suteikia 9 vietas Seime. Socialdemokratų partija surinko 6,69% balsų ir gauna 7 vietas Seime.

Kitos partijos nesurinko pakankamo balsų skaičiaus, kad jų sąrašams būtų atstovaujama Seime. Pirmoji iš nepasisekusiųjų būtino 5% barjero yra Lietuvių nacionalinė partija "Jau-noji Lietuva" (3,69%), antroji - Moterų partija (3,67%). Mažiausiai rinkėjų balsų -tik 0,19% - surinko Lietuvos liaudies partija.

ELTA

JAV BALTŲ ATSTOVAI SVEIKINA CLINTONO "BALTIJOS AKCIJOS PLANĄ"

Washingtonė jau keletą savaičių sklindę gandai, kad Clintono administracija ruošianti ypatingą planą kaip sustiprinti Baltijos valstybių saugumą ir paspartinti jų įstojimą į NATO. Prieš keletą dienų tie gandai virto tikrove.

Spalio 21 d. JAV Lietuvių Bendruomenės, Amerikos Lietuvių Taryba ir keturios latvių bei estų organizacijos paragino JAV prezidentą Clintoną suteikti Baltijos valstybėms daugiau paramos ir tuo padėti joms greičiau kvalifikuotis įstojimui į NATO.

Clintonui pasiųstame laiške JAV lietuvių, latvių ir estų susivienijimų atstovai paminėjo spalio 18 d. Washingtonė įvykusį savo susitikimą su JAV administracijos atstovais - Valstybės saugumo patarėju Anthony Lake bei valstybės ir gynybos departamentų pareigūnais. Su jais tartasi apie Baltijos valstybių saugumą.

Šis susitikimas, rašo laiško autoriai, apimino anksčiau iškilusį susirūpinimą, jog Clintono administracija, paveikta Rusijos vyriausybės prieštaravimų, ėmusi ne taip uoliai remti Baltijos valstybių įstojimą į NATO. Pasak baltų atstovų, Rusijos vyriausybė jau kurį laiką bando apardyti JAV ir Baltijos valstybių santykius bei sumažinti JAV įtaką tose šalyse.

"Mes manome", rašo jie, "kad mūsų administracijos naujoji iniciatyva pagilinti santykius su Estija, Latvija ir Lietuva, pavadinta Baltijos Akcijos Planu, yra teigiamas

žingsnis, padėsiant tas šalis greičiau sugrąžinti į Vakarų struktūras, o ypač į NATO".

JAV Lietuvių Bendruomenės pirmininkė Regina Narušienė išreiškė viltį, kad Baltijos Akcijos Planas "iš tikrųjų yra Baltijos NATO Planas". Tačiau, anot jos, apie tai tebus imanoma nuspręsti išsamiau susipažinus su dokumentu apie Plano įgyvendinimą. Narušienė pareiškė, jog JAV administracijai buvo įteiktas sąrašas specifinių programų, kurios turėtų būti įtrauktos į šį planą.

Lietuvių Bendruomenės nuomone, Baltijos Akcijos Planas rodo, jog Clintono administracija pasitiki Baltijos šalių sugebėjimu išpildyti sąlygas įstojimui į NATO. Pasak Bendruomenės pirmininkės, "JAV prezidentas gali įrodyti savo įsipareigojimą remti Baltijos valstybių saugumą, suteikdamas daugiau paramos, kuri padėtų joms kvalifikuotis NATO narystei.

Savo laiške JAV prezidentui Amerikos baltų bendruomenių atstovai sakosi suprantantys JAV administracijos argumentus, kodėl šiuo metu dar per anksti išvardinti valstybes priimtinas į NATO. Tačiau baltų atstovai yra įsitikinę, kad kai NATO aljantams ateis laikas padaryti tokius sprendimus, Estija, Latvija ir Lietuva jau bus išpildžiusios sąlygas tapti NATO narėmis.

"Laisvosios Europos radijas"

Paskutinės LDDP vadovaujamo Seimo dienos.

V. Kapočiaus nuotr.

DARBININKA
laiškai pasiekia
ir elektroniniu
paštu (E-mail)!

103517.1071@compuserve.com

Išeivės keliu: Marijos Aukštaitės palikimą apžvelgiant

Gediminas Lankauskas

(Tęsinys. Pradžia Nr. 40)

Pašalpos negavę, Navikevičiai vertėsi kaip išmanydami. Kuri laiką teko pirkti maisto produktus ir būtiniausias daiktus kreditan, pasižadant sumokėti už prekes ateityje, geresnių laikų sulaukus. Lietuviai krautuvininkai Wertinsky, Juškevičius-Miller, Juozas Paplauskas ir kiti Navikevičių niekuomet bėdoj neatstūmė.

Aukštaitės žurnalistinė bei literatūrinė karjera Kanadoje prasidėjo gan netikėtai, vieną vėlyvos vasaros dieną "Vienybės" redaktoriui, poetui Juozui Tysliavai pasibeldus į Navikevičių buto duris. Iš pradžių pasiūlymą bendradarbiauti šiame laikraštyje, leistame Brooklyn, N.Y., ji sutiko be didelio entuziazmo, apimta dvejonų: mat jau buvo gerokai iškaudinta ir nuvilta "Darbininko" redakcijos nepatiktas požiūrio į ją ir jos kūrybą. Jos žodžiais tariant, po susidūrimo su "Darbininku" "...mano plunksna šiame krašte atšoko nuo bendradarbiavimų".

Tačiau paveikta imponantiškos Tysliavos asmenybės, jo erudicijos, jo atkaklių įkalbinėjimų Aukštaitė sutiko parodyti jam savo kūrybą. Tuomet ji jau buvo sukaupus nemažą pluoštą eilėraščių bei apsakymų, tiek atvežtų iš Lietuvos - pasirašytų "Nemuno Vilnės" slapyvardžiu, - tiek sukurtų Montrealyje. Nors tuo metu ji jau buvo igijus nemažai kūrybinės patirties, į savo raštus vis dar žiūrėjo labai kritiškai, jausdama savo stiliaus netobulumą. Ji rašė: "mano plunksnai dar reikia gero aptašymo". Nežiūrint kai kurių trūkumų, pasikaitinęs rankraščius "Vienybės" redaktoriui susidarė labai palankų įspūdį apie autorės kūrybą, įžvelgė joje didelį potencialą. Daug nesvarstęs, Tysliava pasiūlė išspausdinti jos novelę "Juodi vainikai" apie našlaičių gyvenimą. Be to, jis kvietė Navikevičienę reguliariai bendradarbiauti "Vienybėje", savarankiškai redaguojant "Montrealio dienų" skiltį. Tysliava turėjo ir dar vieną idėją - sugalvoti rašytojai naują slapyvardį: "Nemuno Vilnis"... paimta iš gamtos. Bet, mano

Marija Aukštaitė kelionės į Romą metu, 1955 m.

(Nuotrauka iš asmeninio Aukštaitės archyvo)

nuomone, reiktų parinkti slapyvardį iš liaudies, iš tautos kamieno... Lietuva turi Žemaitę, dėl ko negalėtume turėti Mariją Aukštaitę?" Netrukus įvyko "krikštynos", Montrealio lietuvių bendruomenėje atsirado naujas skambus vardas.

Greičiausiai pats Tysliava, viliodamas Aukštaitę bendradarbiauti, nesitikėjo didžiulio "Vienybės" pasisekimo. Laikraščio prenumerata bematant išaugo, o Aukštaitės adresu ėmė plūsti laišukai su sveikinimais, pagyrimais, padėkomis. Viena laikraščio skaitytoja išreiškė tokias mintis: "Skaitau Tamstos straipsnius... ir gėriuosi minties turtinumu bei lankstumu... Lai Tamstos mikli plunksna būna švyturiu ne tik mūsų tautos miniai, bet ir visai žmonijai, kurios jausmai ir siekiai yra panašūs".

Aukštaitės stilius, kalba, tematika, tvirtos religinės pažios ir ypač jos humanizmas, meilė žmogui pasirodė esą labai artimi ir suprantami ne tik Montrealio bendruomenei, bet ir lie-

tuviams, išsibarsčiusiems po visą Šiaurės Ameriką. Jos grožinė kūryba ir publicistiniai straipsniai reguliariai pasirodydavo tokių lietuvių periodinių leidinių puslapiuose, kaip "Amerika", "Amerikos lietuvis", "Lietuva", "Draugas", "Moteris ir pasaulis" ir daugelyje kitų.

Į Aukštaitę kreipėsi ir "Darbininko" atstovai su redaktoriumi Antanu Kneižiu ir kunigaigais-rėmėjais priešakyje. Siekdami bet kokia kaina palenkti Aukštaitę į savo pusę, jie siūlė jai dosnų atlyginimą, įvairias privilegijas, maldavo nutraukti bet kokius ryšius su "Vienybe", mat, anot jų, tai buvo "bedieviškas laikraštis, kuriame katalikai mergaitei nepridera bendradarbiauti". Tačiau "Vienybės" populiarumas toliau augo, Aukštaitė adresuotoje korespondencijoje vis dažniau pasitaikydavo laiškų, prašančių pagalbos, užtarimo; ne viename laiške buvo reiškiamas vis didėjantis nepasitenkinimas lietuvių bendruomenės susiskaldymu, įsivyravusiu tarpu-

savio nepasitikėjimu, ypač klebono Bobino atžagariu elgesiu su parapiljiečiais. Buvo akivaizdu, kad reikia skubiai ieškoti būdų bendruomenei suvienyti, atstatyti jos dvasią, spręsti konkrečias kasdienes problemas: lietuviškų mokyklų kritinę padėtį, finansinius nesusipratimus, nesibaigiančius teisinius procesus. Įvertinus susidariusią situaciją, Aukštaitė nusprendė nedelsiant kreiptis paramos į diplomatinis sluoksnius.

Netrukus Montrealyje buvo sušauktas "sinodas", kuriame dalyvavo Lietuvos konsulas Toronte G. L. P. Grant-Suttie, generalinis konsulas iš Chicagos Petras Daužvardis, New Yorko konsulas Jonas Budrys bei įtakingi bendruomenės atstovai. Nors garbingi svečiai su dėmesiu ir užuojauta išklause visų bėdų, apnikusių Montrealio lietuvių, išsiskirstė jie, jokios apčiuopiamos pagalbos nepažadėję. Tapo aišku, kad spręsti visas problemas bendruomenė turės pati. Kaip visuomet kupina vilčių ir nesenkančios energijos, Aukštaitė tomis dienomis rašė: "mes rasim kelią į šviesą ir tiesą, tik reikia vienybės ir kantrybės ramsčių".

Ilgainiui dauguma bendruomenės problemų išsprendė, padėtis, rodos, normalizavosi. Klebonas Bobinas užsiėmė naujos klebonijos statyba, o pažangi bendruomenės dalis, Aukštaitės skatinama, telkė jėgas Vilniui Vaduoti sąjungos (VVS) skyriaus steigimui. Jos tikslas, poetės žodžiais tariant, "vieningai šaukti už išplėstą Lietuvos širdį, už lenkų pagrobtą Vilnių". VVS Montrealio padalinys, kurio štabu tapo Aukštaitės butas, buvo aiškos kultūrinės pakraipos, daugiausiai besirūpinantis raštijos bei švietimo platinimu, lietuviškos kultūros, Vilniaus krašto istorijos propagavimu. Aukštaitės memuaruose apibendrinama, jog ši organizacija "sukultūrinio lietuvių visuomenę... tam panaudojant išmintį, kultūrą ir meną". 1938 metų vasario pabaigoje VVS suorganizavo Lietuvos nepriklausomybės 20 metų sukakties minėjimą. Per iškilmes poje pačioje scenoje kalbėjo ir klebonas J. Bobinas, ir poetas J. Tysliava, kuriuos, beje, susirinkusieji vienodai šiltai sutiko; ten pat buvo suvaidinta ir Aukštaitės pjesės

(nukelta į 7 psl.)

Vilniaus Šv. Kazimiero bažnyčioje šventinama Vilniaus džukų vėliava.

V. Kapočiaus nuotr.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2629.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose. Advokatas kalba ir lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. Tel. 203 651-0261.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laido tuves. Kopyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laido tuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laido tuves. Modernios kopyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoj vietoj - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI SUKURIAMI IR NEMOKAMAI PRISTATOMI Į VISAS KAPINES NEW YORK, NEW JERSEY IR CONNECTICUT VALSTIJOSE. ĮSTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino MEMORIALS

66-86 80 ST. MIDDLE VILLAGE, QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326-1282; 326-3150
-TAI MŪSŲ VIENINTĖLE VIETA -
-GAUSI PARODŲ SALĘ -

KVEČAS JONAS 1933 + 1976

VYTIS KELIONIŲ IR TURIZMO AGENTŪRA

✂ **LĖKTUVAI**
✂ **LAIVAI (CRUISES)**
✂ **TRAUKINIAI (AMTRAK)**
✂ **AUTOBUSAI**
✂ **NUOMOJAMOS MAŠINOS**
✂ **VIEŠBUČIAI**
✂ **IDOMIŲ VIETŲ LANKYMAS**

GRUPINĖS KELIONĖS Į LIETUVĄ

MOKĖTI GALIMA VISOMIS KREDITO KORTELEMIS
JOKIO EKSTRA MOKESČIO UŽ PATARNAVIMĄ
PILNAI APDRAUSTA IR AKREDITUOTA AGENTŪRA

VYTIS INTERNATIONAL TRAVEL SERVICE
40-24 235 Street, DOUGLSTON, N. Y. 11363
TEL.: 718 423 - 6161, 1 - 800 - 77 - VYTIS
FAX 718 423 - 3979

Menininkės Alyjos Paškevičiūtės darbai

Alyja Paškevičiūtė (Kalinich-Clegg), dailininkų Onos Dokalskaitės ir Mykolo Paškevičių dukterė, gyvenanti Anaheim, Kalifornijoje, ir dirbanti kaip viena svarbiausių Walt Disney's menininkių (costume designer), sukūrė puikius kostiumus "World on Ice" fantastiniame filmui "The Spirit of Pocahontas", keliaujančiam dabar po visą Ameriką. Alyja Paškevičiūtė dabar užangažuota sukurti kostiumus ir Walt Disney's "Christmas Parade", labai populiariam kasmetiniam pasirodymui Anaheim, Kalifornijoje.

Paškevičių visa šeima - dailininkai. Alyjos tėvai išleido savo meno albumus: "Ona Dokalskaitė" ir "Mykolas Paškevičius" (red. Alg. Kezys).

A.R.

Vienas iš Alyjos Paškevičiūtės sukurtų kostiumų.

Romo Viesulo paroda keliauja per Lietuvą

Kauna, o vėliau į kitus Lietuvos miestus.

Romas Viesulas buvo palaidotas (1986.XI.9) Romoje, Italijoje. Pagal Romos miesto įstatymus, dešimtmečiui praėjus laido tuvių vieta naikinama ir visi palaikai bus iškasami 1997 vasario mėnesį. Tuo metu planuojama Romo Viesulo palaikus perkelti į Vilniaus Antakalnio kapines. Tad Romo Viesulo parodai

sugrįžtant į Vilnių, ten grįš ir kūrėjo palaikai. Yra susikūręs komitetas padengti išlaidoms.

Prašomi buvę Romo mokytojai, mokiniai, draugai, pažįstami ir kiti prisidėti prie išlaidų padengimo. Aukas galima nurašyti nuo mokesčių. **Aukos siųsti: Romas Viesulas Memorial Fund, 1059 Maplegrove Drive NW, Grand Rapids, MI 49504.**

TARPTAUTINĖ KONFERENCIJA: "ŠIAURĖS IR PIETŲ DVASINIAI RYŠIAI"

Spalio 17 d. Panevėžyje prasidėjo Baltoskandijos akademijos tarptautinė mokslinė konferencija "Šiaurės ir Pietų dvasiniai ryšiai literatūros ir kultūros istorijoje", skirta profesoriaus Juozo Ereto gimimo 100-osioms metinėms.

Prieš penkerius metus Panevėžyje įsikūrusi Baltoskandijos akademija - tai mokslo ir kultūros žmonių bendravimo, mokslinių konferencijų centras su mažyte mokslo tyrimo institucija. Tokios klasikinio tipo akademijos dabar labai populiarios Vokietijoje. Baltoskandijos akademijoje dirba vos keletas žmonių, bet ji turi didžiulį būrį talkininkų visoje Europoje. Bendradarbiaujama su Lietuvos ir užsienio šalių mokslininkais, tyrinėjančiais Baltijos ir Skandinavijos šalių literatūrinius, taip pat istorinius ryšius.

Klasikinės akademijos idėją pirmasis iškėlė ir plačiai propagavo profesorius Juozas Eretas. Tad, minint Baltoskandijos akademijos įsikūrimo penktąsias metines, nuspręsta surengti Juozo Ereto atminimui skirtą konferenciją. Jos tema - "Šiaurės ir Pietų dvasiniai ryšiai" - buvo labai svarbi ir profesoriui J. Eretui.

ELTA

Šiandien DARBININKA užsisakę, kitą savaitę turėsite namuose!

Tel: 827-1351

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Periodicals postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —

Tradicija miršta, idėja - ne

Vėlinės, pirma diena po Visų Šventų, dažnai praeina nepastebėtos. Ne taip, kaip anais laikais Lietuvoje, kada gyvenimas nebuvo taip sumechanintas.

Gyvenimas, kuriame esame dabar atsidūrę, yra virtęs mašina, o žmogus - jos rateliu. Kaip ratelis mašinoje, jis sukasi diena iš dienos tais pačiais judesiais: nuo ryto skubus užkandis, skubi kelionė į darbovietę, skubus darbas, kuriame reikalinga įtampa, varginga išvarginto kelionė atgal ir pagaliau organizmo poilsis - juk ir mašinai leidžiama sustoti.

Ir taip, iki žmogus staiga sulūžta, kaip ratelis ar laimingu atveju amžiaus 65 metai randa pakankamai jį susidėvėjusį ir pakeistiną nauju rateliu.

Individas, kuris nenori būti vien rateliu; kuris jaučiasi esąs ir bendruomenės narys, poilsui skirtus savaitgalius atiduoda organizacijoms. Tokiomis pertemptomis jėgomis ir remiasi mūsų visuomeninio gyvenimo pažanga. O dvasiškai pasipildyti, intelektualinį savo lygį panaujinti skaitytba, reikalinga susikaupimo, nebelineka laiko nei energijos.

Toks mūsų amžiaus sumechanintas gyvenimas nėra palankus tradicijoms, kurias reiškia pasilikęs Vėlinių vardas.

Vėlinės anais laikais reiškė dieną, kada žmonių žingsniai nukryp-davo į kapines. Kapai vakarais pasipuošdavo žvakių žvakelėmis. Prie dažno kapo buvo ir palinkusios galvos su atgijusiais mirusiųjų prisiminimais.

Tai būdavo diena, kada gyvu gyvenimu virsdavo Tikėjimo išpažinimo tiesa: Tikiu šventųjų bendravimą... Tai buvo išraiška tikėjimo, kad mirtis nėra "geležinė uždanga", kuri sulaiko dvasinį bendravimą tarp esančių šiapus ir anapus mirties slenkščio.

Ir kiek šviesių tradicijų plaukė iš to tikėjimo, nuteikiančio optimistiškai tuos, kurie šiapus. Kiek tos tradicijos davė įkvėpimo rašytojų vaizduotei (Adomo Mickevičiaus "Vėlinės", Vinco Krėvės "Bedievis").

Šias tradicijas sumechanintas gyvenimas stumia ar išstūmė lauk. Stumia ir tikėjimą į "šventųjų bendravimą". Dabarties kai kurie mintytojai nuleido uždangą sulig gyvenimo galu šiapus. Anapus mirties tematė sunykima, Nebūtį, Nieką. Vietoje optimizmo jie tegalėjo nusiteikti juodai - tematė žmogaus buvimo beprasmybė. Ir į kapus tegalėjo žiūrėti kaip į gyvenimo fabriko atliekų duobę.

Tai jau naujas tikėjimas. Bet jis priešingas žmogaus prigimčiai. Prigimtis nenori prarasti ryšių su mirusiais. Tie ryšiai papildo žmogaus dvasinę savijautą. Jis nesijaučia toks nereikalingas, toks vienišas, kaip tą vienišumą dabar dainuoja poetai, praradę tikėjimą į "šventųjų bendravimą".

Vėlinių masinės visuotinės tradicijos beveik dinga. Vainikų diena, kuri išreiškia panašią idėją - gyvųjų su mirusiais bendravimo idėja, masėms tevirto poilsio diena.

Tegul ir be iškilmių, tegul tik ir individualiai tebus prisimenama Vėlinių paguodžianti idėja - prisiminimas artimųjų, nežinomųjų kovotojų nežinomuose kapuose gaivina šviesų pergyvenimą; nors esame lašeliai, bet su visais tais lašų lašais pasijuntame dalyviai srovės, tekančios gyvenime ir anapus gyvenimo.

Užrašai iš pasmerkųjų namų

SAULIUS STOMA

16

Jie palydėjo mane piktais žvilgsniais. Netrukus supratau kodėl.

Vėl grįžęs į savo vienutę pamačiau, kad ji net blizga "muchamoru" iščiustyta iki paskutinės dulkelės.

Tik kitą dieną supratau, kad taip stengtasi vis dėlto buvo ne dėl manęs.

Paskutiniojo rato gyventojai

Kaip sužinojau, tuo metu Lukiškių "padvale" buvo laikomi dvidešimt du nuteistieji iki gyvos galvos. Turbūt jie visi buvo nuteisti už žmogžudystes ir dažniausiai už įvykdytas ne pirmą kartą arba ypač žiauriai. Taigi patekau tarp didžiausių Lietuvos nusikaltėlių.

Kai kurie jų sėdėjo po vieną, kiti - po du. Vėliau, bendraudamas su jais, supratau, kad tai iš esmės priklauso nuo jų pačių valios. Vieni buvo tvirtai įsitikinę, kad dviem gyventi yra daug linksmiau ir įdomiau, netgi mane ragino prašyti kompaniono, neabejodami, kad ir aš pats to labai trokštu. Bet buvo ir vienas kitas vienvietės mėgėjas. Jei gražioju nepavyksta išprašyti vienutės, užsistarnauti tokią privilegiją galima ėmus agresyviai elgtis su kompanionu ar net suvaidinus tokį elgesį. Tiesa, buvo ir tokių, kurie gal ir norėtų sėdėti dviese, bet tai jiems neleidžiama dėl per daug konfliktiško charakterio.

Keista, bet ir "padvalo" gyventojų dauguma buvo jaunimas nuo dvidešimties iki trisdešimties metų, nors buvo gana daug ir pagyvenusių žmonių. Žinoma, per šešias "padvale" praleistas savaites aš nespėjau visų pamatyti ir susipažinti. Bet jie vienas apie kitą viską labai gerai žinojo, paklausti apie likimo draugus, iš karto tiksliai juos visus charakterizuo-davo.

Sprendžiant iš pašnekesių per valandinius pasivaikščiojimus ki-emeliuose, tarp kalinių vyravo draugiški santykiai. Tiesa, buvo vienas kitas, kurio dauguma nemėgo ir atsiradus progai siūsdavo kur nors toliau.

Gyvenu kaip "vierchas"

Mano vienutė, kaip ir visos kitos čia, buvo maždaug tokio pat

Pokalbis

su išelvijos lietuvių katalikų
vyskupu

Paulium A. Baltakiu, OFM

Kalbėjosi **Petras Ažuolas.**

(Tėsinys. Pradžia Nr.37)

P. A. *Kaip lietuviai gyvena vienoje iš Lietuvai draugiškiausių šalių - Ukrainoje?*

Vysk. Ukrainoje gyvena apie 11 tūkstančių lietuvių. Beveik visi yra atvykę savanoriškai dėl tarnybos ar vedybų. Dauguma yra sukūrę mišrias šeimas. 80% laiko save tikinčiais ir iš jų 75% katalikai.

Ukrainoje veikia 4 lietuvių bendruomenės-draugijos:

1. Kijeve "Maironio lietuvių kultūros draugija". Pirm. Juozas Valteris.

2. Lvovo U. L. Dr-ja "Medeina". Pirm. Danutė Čiornij (ji buvo atvykusi su ekskursija į Lvovą, ten susitiko būsimąjį vyrą ir trečią dieną apsivedė). Lvove tegyvena tik apie 150 lietuvių.

3. Baltosios Cerkvės - U. L. K. Dr-ja "Vasario 16". Pirm. Petras Grinis.

4. Zaporožės srities L. K. Dr-ja. Pirm. Aleksandras Žukaitis. Kijevo L. K. Dr-jai priklauso ir Žytomiro Dr-ja. Pirm. Petras Murauskas.

Kijeve, Lvove ir Zaporožėje

Kijeve, Šv. Aleksandro parapijos klebonijoje, 1996.VII.8. Iš kairės: klebonas kun. Janis Krapans, Kijevo vysk. Janis Purvinski, vysk. P. A. Baltakis, OFM.

veikia sekmadieninės lietuvių mokyklos.

P. A. *Sakėt, kad apie 75% Ukrainos lietuvių katalikai. Bet ar jie turi lietuviškas pamaldas?*

Vysk. Lietuviškų pamaldų iki šiol neturėjo, bet susitarėm su Kijevo Šv. Aleksandro parapijos klebonu kun. Janiu Krapans (latvis, gerai moka lietuvių kalbą), kuris nuo šio rudens pradės laikyti lietuviškai pamaldas kar-

tą per mėnesį ar dažniau, pagal lietuvių pageidavimą.

P. A. *Ar turėjote progą susitikti su Kijevo vyskupu ir apaštalinio nuncijumu?*

Vysk. Kijevo - Žytomiro vyskupas gyvena apie 150 km nuo Kijevo. Sužinojęs, kad lankausi Kijeve, pats paskambino ir susitikome Šv. Aleksandro parapijos klebonijoje. Vyskupas Jan Purvinski yra latvis ir gerai kal-

ba lietuviškai. Jis mielai pritarė, kad Šv. Aleksandro bažnyčioje būtų įvestos lietuviškos pamaldos.

Kijeve yra dar viena katalikų bažnyčia - Šv. Mykolo, bet ji dar nėra pilnai gražinta - tebėra filharmonijos auditorija, bet sekmadieniais leidžiama laikyti šv. Mišias.

Su apaštalinio nuncijum arkiv. Franco Antonio praleidau tris dienas. Pas jį buvau apsisitojęs. Arkivyskupas yra dirbęs 6 metus New Yorke, kaip šv. Tėvo atstovas prie Jungtinių Tautų, pažįsta visus lietuvių vyskopus ir yra lankęsis Romos Šv. Kazimiero kolegijoje. Nunciatūra yra išsinuomojusi vieną aukštą buvusiuose KGB rūmuose, bet KGB vėl plečiasi, atsiėmė tą pastatą ir nunciatūra turės išsikelti kitur. Patalpos Kijeve yra labai brangios, ir be 2-3 milijonų JAV dolerių nieko padoresnio negalima įsigyti. Už dabartines patalpas nunciatūra moka \$120,000 per metus.

Nuncijus yra labai gerai susipažinęs su postkomunistinės eros žmonių religiniu ir socialiniu gyvenimu ir pakartotinai prašė, kad daryčiau spaudimą Lietuvos vyskupų konferencijai, jog paskirtų lietuvių kunigų į buvusias sovietų respublikas.

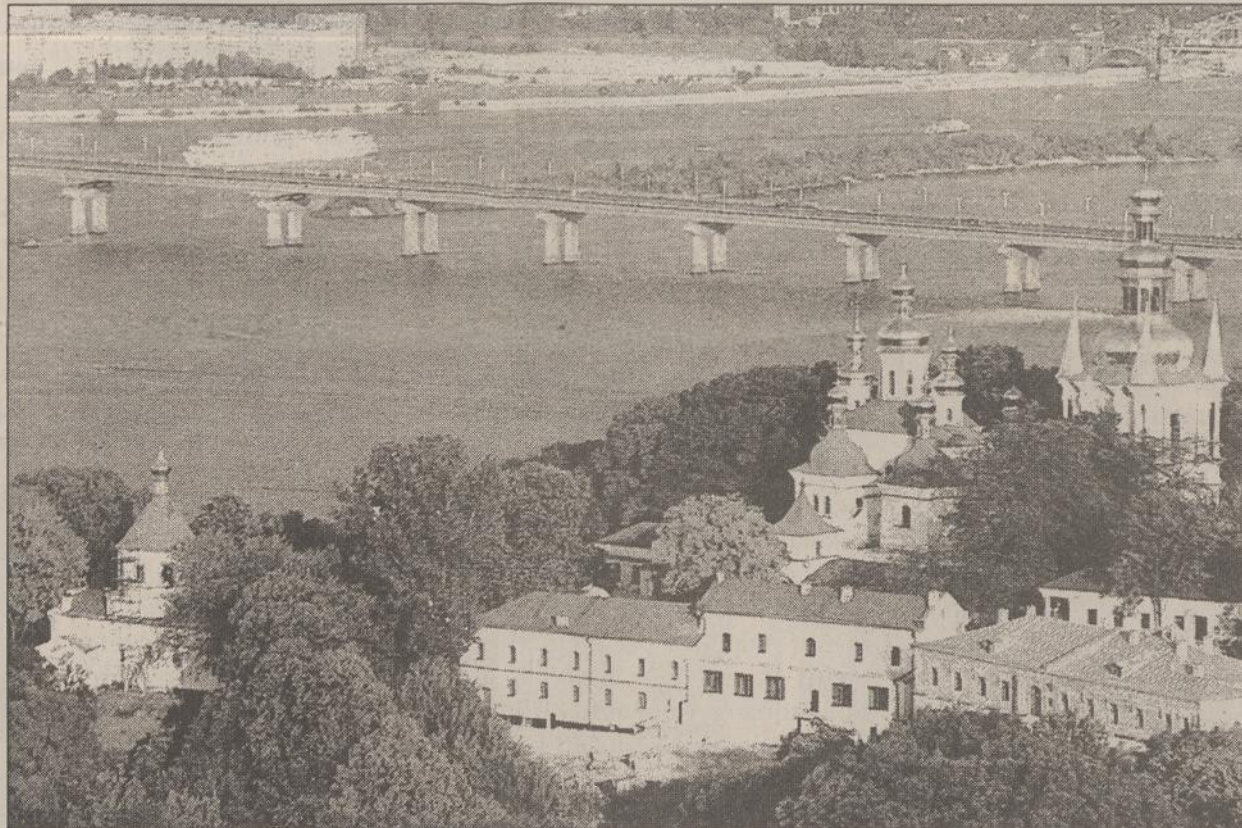
P. A. *Kuriuose miestuose turėjot pamaldas ir susitikimus su lietuviiais?*

Vysk. Dėl nepatogaus vasaros atostogų laiko aplankiau tik Kije-vą. Pamaldas turėjome Šv. Aleksandro bažnyčioje, kurių metu suteikiau Bažnyčios palaiminimą prieš 31 metus tik civiliai vedusiai porai ir pakrikštijau 31 metų jaunuolį.

Atrodo, kad pradėjus laikyti lietuviškas pamaldas atsiras ir daugiau norinčių pilnai įsijungti į krikščionišką katalikišką bendruomenę. "Yra ir daugiau tokių kaip mes, bet sunku prisiruošti bei rasti progą sutvarkyti savo dvasinį gyvenimą", - kalbėjo "naujai" susituokusieji.

Pamaldose dalyvavo per 100 tikinčiųjų. Susitikimas vyko miesto bibliotekoje, kurios vedėja yra Lietuvos rusė. Ji labai

(nukelta į 4 psl.)

Kijevas. Dniepro upė ir Lavros vienuolynas. Čia buvo pradėtas slavų - rusų krikštijimas.

didumo kaip šešiavietės kameros kituose aukštuose. Ją, žinoma, galima vadinti ir dvejuke, nes šalia vienos sienos buvo dviaukštis gultas, o šalia kitos - prie grindų pritvirtintas nedidelis staliukas ir dvi taburetės. Svarbiausias dalykas - kiemo grindinio lygyje esantis nedidelis langas, kuris kitaip negu paprastų aukštų kameroje nebuvo uždarytas žaliuzėmis, o tik keliomis eilėmis gročių ir vieliniu tinklu. Čia buvo net įstatyti langai su stiklu, kuriuos galėjai pagal savo norą darinėti. Pagaliau ir Lukiškėse pradėjau kvėpuoti normaliu oru.

Kelias dienas negalėjau atsidžiaugti: buvo matyti kiemas, esantis maždaug galvos aukštyje, dangus, o giedrą ankstyvą rytą netgi trumpai pašviesdavo saulė. Gyvenimo sąlygos čia atrodė tikrai karališkos.

Man dar labai pasisekė, nes šitam rūsy praleidau didžiausius vasaros karščius. Nors suspėjau pajusti, kokia čia drėgmė. Po kurio laiko, keisdamas paklodę, ištraukiau užkistą už čiužinio jos kraštą ir pamačiau, kad jis visas supelijęs. Per didžiausius karščius išsiskalbti drabužiai mano kameroje išdžiūdavo tik trečią dieną. Atrodė, kad šiluma, tvyranti už atidaryto lango, tiesiog negali įeiti vidun. Galima tik įsivaizduoti, kas čia darosi drėgną rudenį. Kaip sakė kiti kaliniai, žiema būna labai šalta. Kameroje radiatoriaus nebuvo, palangėje buvo tik vienas, tiesa, storas šildymo vamzdis.

Labai graži tuščia kamera

Taigi gyvenimą vienutėje pradėjau labai gerai nusiteikęs. Po kelių dienų pagaliau gavau ir iš namų man perduotas knygas, anglų kalbos žodyną, Naująjį Testamentą. Vienatvės aš nebijoju.

Vienintelis pirmosios dienos nemalonus buvo ištis nuodugnai padaryta krata. Ji vyko, kol aš tupėjau zoologiniame narvelyje. Visus drabužius radau vos ne išnarstytytus po siūlelį. Neberadau kai kurių raštelį, telefono numerių.

Kitą dieną supratau, ko taip vargo "muchamorai", kodėl nebuvo palikta susitvarkyti kameros pačiam naujamam jos gyventojui. Iš ryto, daug neaiškinus, buvau pervestas į gretimą kamerą, kuri kažkodėl buvo tuščia, ir ten uždarytas.

Sėdėjau niekaip negalėdamas suprasti, kas čia vyksta. Už durų buvo girdėti balsai, lyg ir koks sujudimas.

Pagaliau durys atsidarė, ir aš buvau grąžintas į savo kamerą. Eidamas pamačiau nemažą grupę žmonių, dalis kurių buvo apsirėngę civiliai. Tarp jų pažinau Seimo narius K. Kryževičių ir R. Dagį. Pagalvojau, gal ši delegacija laukia manęs, kad galėtų pasišnekti,

bet tuoj pat išgirdau užtrenkiamas duris. Susiprotėjau, kad Seimo narių iš Žmogaus teisių komiteto delegacijai buvo parodyta tik mano kamera ir aš pats iš tolo. Sulaikytojo iki teismo ko nors paklausti Lietuvoje negali netgi Seimo nariai, ką turi kalbėti apie žurnalistus. Nors, tiesa, prie "Ogureco brigados" narių "Respublikos" žurnalistė buvo prileista.

Jau gerokai vėliau laikraštyje radau žinutę, kad Seimo delegacijai padarė gerą įspūdį S. Stomos laikymo sąlygos, švari ir gerai išvėdinta kamera.

Delegacijas priiminėti Lukiškės tikrai moka. Kaimynai po to pasakojo, kad yra parengti specialūs tokių ekskursijų maršrutai, aplankytinos kameros, parinkti ir apmokyti, ką turi kalbėti, kaliniai. Gerai pašnekęje, jie po to gauna įvairių lengvatų. Pas pagarsėjusius triukšmadarius, tuos, kurie nebijo sakyti teisybės, jokia delegacija niekada nepakliūs.

O delegacijų čia būna ne taip jau retai. Vieną kartą netgi mačiau po kiemą vaikštinėjantį būrelį negrų visiškai vienodais baltais marškiniais trumpomis rankovėmis.

Pradedu badavimo stebuklą

Taigi viskas vyko pagal kalėjimo instrukcijas. Bado streiką paskelbęs kalintys buvo izoliuotas ir gerai iškratytas, kad kartais nebūtų paslėpęs ko nors valgomio. Per kiekvienus pusryčius, pietus ir vakarienę į kamerą maistas būdavo įnešamas ir, praėjus porai valandų, vėl išnešamas. Visa tai buvo žymima specialioje kortelėje.

Pirmomis dienomis tas maisto davinio atnešimas labai erzino, bet, įveikus kritinį pradinį periodą, dubenėliai su koše ar sriuba visai nustojo jaudinti. Maistui atšalus, jo vaizdas pasidarydavo netgi atstumiantis. Labai aiškiai matydavosi, kad garsioji Lukiškių sriuba - tai tik vanduo su išplaukusiu taukų luobu.

Daug daugiau nei garuojanti košė erzino įvairaus rango prižiūrėtojų įkalbinėjimai, kad jau laikas pradėti valgyti. Kai kurie jų, matyt, buvo gavę užduotį taip daryti psichologinį spaudimą.

Šiaip jau patį badavimą anksčiau įsivaizdavau kitaip. Jau turbūt kokią trečią dieną visiškai praėjo alkio jausmas ir skrandžio maudimas. Vienintelis rimtas nepatogumas tada buvo labai padažnėjęs širdies plakimas. Kelias dienas jis buvo toks stiprus, kad ilgokai negalėdavau užmigti, o ir naktį kartais pabudavau. Žinant, jog naktimis kalėjime nėra net sanitarės su paprasčiausiais vaistais,

(nukelta į 4 psl.)

■ Europos Parlamentas savo kasmetinį Sacharovo vardo Intelektualinės Laisvės apdovanojimą paskyrė įkalintam Kinijos disidentui Wei Jingsheng. Tradiciškai apdovanojimas (12,000 USD) laureatui įteikiamas gruodžio mėnesį, tačiau apžvalgininkai abejoja, ar Kinijos valdžia sutiks iki to laiko disidentą paleisti.

■ Latvijos parlamentas spalio 24 d. ratifikavo sutartį su Švedijos firma OPAB ir JAV kompanija AMOCO, suteikiančią teisę šioms kompanijoms vykdyti naftos žvalgybos darbus Baltijos jūroje, teritorijoje, dėl kurios Latvija nesutaria su kaimynine Lietuva. Sutarties ratifikavimas Lietuvos reikalavimu buvo ne kartą atidėtas, tačiau sutartį būtų nustojęs galioti, jeigu nebūtų ratifikuota iki spalio 31 dienos. Sutartyje yra numatyta, kad ji įsigalioja tik tada, kai bus sutarta su Lietuva dėl potencialiai naftingos teritorijos priklausomybės ir nustatyta dviejų valstybių tarpusavio jūros siena. Lietuva sako, jog sutartis yra iš principo neteisinga, nes leidžia amerikiečiams ir švedams ieškoti naftos ginčytinoje teritorijoje.

■ Dvidešimt narių turintis Europos Komisijos prezidiumas yra per didelis šiai institucijai - spalio 24 d. pareiškė Europos komisionierius Leon Brittan. Jo nuomone, prezidiumo pagrindą turėtų sudaryti dešimt nuolatinių narių ir 10 pareigūnų, kuriuos deleguotų mažesniosios Europos Sąjungos valstybės. Pasak Leon Brittan, didžiosioms valstybėms, kurios dabar į Komisiją deleguoja po du narius, reiktų leisti deleguoti tik po vieną pareigūną, o kitas vietas, rotacijos tvarka, atiduoti mažesniųjų valstybių atstovams. Šis klausimas - tai tik viena iš nedaugelio problemų, diskutuojamų Tarpvyriausybėje konferencijoje.

■ Pasipiktinęs daugkartiniais žmogaus teisių pažeidimais Turkijoje, Europos Parlamentas spalio 24 d. nusprendė užblokuoti šimtus milijonų dolerių siekiančią finansinę pagalbą šiai šaliai. Šią pagalbą Europos Sąjunga buvo išpareigojusi tiecti pagal su Turkija pasirašytą mutinės sąjungos susitarimą.

Lietuvių bendruomenės kaimyninėse šalyse Ukraina

(atkelta iš 3 psl.)

palanki lietuviams ir yra leidusi turėti pastovią vietą posėdžiams bei choro repeticijoms. Šalia bendro priėmimo, Lietuvos ambasada surengė atskirą susitikimą su ambasados tarnautojais. Ambasadorius Romualdas Ramoška ir generalinis konsulas Edminas Bagdonas atstovauja Lietuvai Ukrainoje ir Maldovaloje. Ambasada labai nuoširdžiai bendradarbiauja su Lietuvių Bendruomene ir naujai statomuose ambasados rūmuose yra numatęsi patalpas ir L. B-nei.

P. A. Ar turėjęt progos aplankyti ir istorines Kijevo vietas?

Vysk. Prieš grįžtant į Vilnių, liepos 8 d., LB pirm. J. Valteris ir ambasadorius R. Ramoška aprodė garsųjį pravoslavų vienuolyną - Lavros ir Šv. Sofijos soborą, kuris įkurtas ant Dniepro upės kranto, kur buvo pradėtas slavų "Russ" krikštas. Taip pat vienuolyno ir cerkvių kiemo viduryje tebestovi Lietuvos kunigaikščių pilaitės bei koplyčios griuvėsiai, susprogdintos 1941 metais. Algirdo sūnus, prie Kijevo sumušęs totorius,

paveldėjo šį kraštą.

Kijevas yra labai surusintas. Apie 80% laiko save rusais ar rusams simpatizuoja.

Nuoširdi padėka U. L. B. koordinacinės tarybos pirmininkui p. J. Valteriui ir Lietuvos ambasadoriui p. R. Ramoškai, gen. konsului p. S. Bagdonui bei ambasados tarnautojams už sąlygų susipažinti su Ukrainoje gyvenančių lietuvių gyvenimu sudarymą bei nuoširdžią globą.

"Lietuvos laisvės lygos" lyderis, kandidatas į Seimo narius A. Terleckas Gedimino prospekte Vilniuje pardavinėja savo paties parašytą knygą "Didysis samokslas prieš Lietuvą".

V. Kapočiaus nuotr.

Vokietijoje daugėja senų žmonių

Frankfurtas. Vokietijos federalinės statistikos tarnybos duomenimis, Vokietijos gyventojų, kurių amžius siekia 65 ir daugiau metų, sparčiai daugėja, o naujajame amžiuje jų dar labiau padaugės.

Pensijinio amžiaus vokiečių nuo 1991 iki 1995 metų padaugėjo vienu milijonu, tuo tarpu vokiečių, jaunesnių nei 20 metų, skaičius per tą patį laikotarpį išaugo vos 138 tūkstančiais. Pernai Vokietijoje gyveno 13,2 milijono vokiečių, kurių amžius siekė 65 ir daugiau metų.

Statistikų prognozės, kad pensijinio amžiaus žmonių Vokietijoje sparčiai daugės ir toliau, sukėlė šalies politikų susirūpinimą. Jų nuomone, po 45 metų valstybė bei privačios kompanijos nepajėgs visų senyvo amžiaus žmonių aprūpinti adekvačiomis pensijomis.

Gyventojų skaičiaus kitimo

tendencijos Rytų bei Vakarų Vokietijoje pastebimai skiriasi. 1991-1995 metais Rytų Vokietijos gyventojų skaičius sumažėjo 2,7% (beveik pusę milijono) iki 15,5 milijono. Vakarų Vokietijos gyventojų skaičius per tą patį laikotarpį padidėjo 3,4% (2,2 mln.) iki 66,1 milijono.

Vokietijoje gyvenančių užsieniečių skaičius per ketverius metus išaugo 26%. Šiuo metu Vokietijoje gyvena apie 7,1 milijono imigrantų. Daugiausiai tai iš Rytų Europos sugrįžę etniniai vokiečiai bei pabėgėliai iš Jugoslavijos.

Užsieniečiai sudaro 9% Vokietijos gyventojų (1991 metais - 7%). Daugiausia jų (96%) įsikūrę Vakarų Vokietijoje. Maždaug trečdali Vokietijoje gyvenančių užsieniečių sudaro turkai, 16% - buvusios Jugoslavijos federacijos piliečiai.

DPA

Vietname kompartijos nariai nubausti už per gausias šeimas

Hanoi. Vieno centriniu Vietnamo rajonų valdžia pranešė, kad per pastaruosius 5-erius metus už šeimos planavimo nuorodų pažeidimus nubausti beveik 800 vietos komunistų. Pasak Kiano miesto šeimos planavimo komiteto, iš pareigų atleisti 74 aukšti partijos pareigūnai, iš partijos išmesti 247 eiliniai nariai, o šimtai kitų įspėti dėl pernelyg gausios šeimos. 143 nariai savo noru išėjo iš partijos, kadangi jie nesilaikė oficialių nurodymų, pagal kuriuos pavyzdinė vietnamiečių šeima neturėtų auginti daugiau kaip du vaikus. Vietname dabar gyvena apie 75 mln. žmonių. Gyventojų skaičius kasmet padidėja maždaug 2,2%. Kiano miestas vienas vargingiausių šalies rajonų.

Reuter-BNS

Vėl atgis Kremliaus kurantai

Praeis visai nedaug laiko ir Spaso bokšto laikrodis pradės ne tik mušti valandas, bet ir skambinti melodijas. M. Glinkos "Patriotinės dainos" (Rusijos Federacijos himno) ir "Šlovinkime" fragmentai paileiui skambės kas trys valandos nuo vidurdienio iki vidurnakčio.

Nuo tų laikų, kai Petro Pirmojo pirkti kurantai trisdešimčia vežimų buvo atvežti į Maskvą, jiems teko daug ką iškęsti. Ir daug melodijų teko perskambinti jų muzikiniam mechanizmui, padarytam pagal muzikinės dėžutės principą. Iš pradžių Spaso bokšto gigantai skambino nekalta savo gimtinės - Vokietijos melodiją "O, mano mielas Augustinai". 1852 m. ši melodija buvo įvertinta kaip pernelyg lengvabūdiška ir kurantus išmokė vidurdienį skambinti "Garbė mūsų Viešpačiui Sione", o vidurnaktį - seniausią Rusijos karinį Preobražensko pulko maršą. Nugalėjęs proletariatas kurantus ideologiškai perkėlė ir jie užgrojo "Internacionalą" bei "Kovoje jūs kritot". O 1935 m. mechanizmą išardė ir šešis dešimtmečius kurantai tylėjo.

Tik dabar atsirado vilties, kad jie vėl suskambės. Prieš trejetą

metų buvo pradėta muzikinio mechanizmo restauracija.

Kurantų restauravimas jau baigiamas. Atlikti laboratoriniai tyrimai, sukurtas kurantų mechanizmo modelis, su kuriuo modeliui skambės kas trys valandos nuo vidurdienio iki vidurnakčio. Nuo tų laikų, kai Petro Pirmojo pirkti kurantai trisdešimčia vežimų buvo atvežti į Maskvą, jiems teko daug ką iškęsti. Ir daug melodijų teko perskambinti jų muzikiniam mechanizmui, padarytam pagal muzikinės dėžutės principą. Iš pradžių Spaso bokšto gigantai skambino nekalta savo gimtinės - Vokietijos melodiją "O, mano mielas Augustinai". 1852 m. ši melodija buvo įvertinta kaip pernelyg lengvabūdiška ir kurantus išmokė vidurdienį skambinti "Garbė mūsų Viešpačiui Sione", o vidurnaktį - seniausią Rusijos karinį Preobražensko pulko maršą. Nugalėjęs proletariatas kurantus ideologiškai perkėlė ir jie užgrojo "Internacionalą" bei "Kovoje jūs kritot". O 1935 m. mechanizmą išardė ir šešis dešimtmečius kurantai tylėjo.

Tik dabar atsirado vilties, kad jie vėl suskambės. Prieš trejetą

Kompiuteriai gydys

Didžiosios Britanijos mokslininkai pradėjo eksperimentus, kurių metu bandys nustatyti, kaip kompiuteriai gali padėti gydytojams "susikalbėti" su komos ištiktis pacientais.

Londono mokslo bei technologijos koledžo mokslininkas Steve Roberts bei jo kolegės tikisi, kad su kompiuteriu sujungtų elektrodų tinkelis, uždėtas ant komos ištikto paciento galvos, leis perskaityti jo mintis.

"Mes apklausėme daug po ko-

mos atsigavusių pacientų, kurie teigė, kad būdami komos būsenos jie suvokė savo būklę bei suprato viską, kas vyksta aplink, tačiau visiškai nesugebėjo to parodyti aplinkiniams. Mūsų prietaisas turėtų jiems padėti", - sakė S. Roberts.

Britų mokslininkai jau ištyrė keletą savanorių pacientų ir mano, kad toks "susikalbėjimo" metodas bus gana efektyvus - kompiuteris 80% tikslumu "atspėdavo" tiriamojo norą.

ELTA

Kandidatas į Seimo narius, Konservatorių partijos atstovas Gediminas Vagnorius.

V. Kapočiaus nuotr.

Užrašai iš pasmerktųjų namų

(atkelta iš 3 psl.)

prisidėdavo dar ir baimė, kad kas nors neatsitiktų. Bet dar po kelių dienų pulsas šiek tiek sunormalėjo. Tada labiausiai ėmė varginti silpnumas. Turėjau atsisakyti netgi didžiausio dienos malonumo - pasivaikščiojimo lauke. Ten nebuvo kur atsigtulti.

Aštuntą, devintą, dešimtą visiško bado dieną jau beveik ištisai gulėjau ant gulto. Prirėkus keldavausi nuo jo lyg sulėtintame filme, nes, padarius bent kiek staigesnį judesį, apsvaigdavo galva. Vieną kartą per greitai atsistojęs netekau sąmonės ir nukritau ant grindų.

Labiausiai visą tą laiką gailėjausi, kad niekada anksčiau net nebuvau pavartęs garsiosios P. Brego knygos "Badavimo stebuklas".

Baigiu turėdamas viltį

Vienintelis mano maistas buvo vanduo iš čiaupo. Išgerdavau jo maždaug pusantro litro per dieną. Pirmomis dienomis labai džiūvo burna ir gerti norėjosi daugiau, bet vėliau praėjo ir troškulys. Deja, tuo metu nežinojau, kad badaujant galima gerti tik virintą vandenį, o pats P. Bregas rekomendavo jį distiliuoti.

Kiekvieną dieną mane nuvedavo pas kalėjimo medicinos dalies viršininką Č. Charevičių. Būdavau nuodugnai apžiūrimas, pasveriamas, atliekami įvairūs tyrimai. Čia manimi tikrai buvo labai rūpinamasi. Badaudamas namuose ar kokioje aikštėje nebūčiau gavęs tokios geros medicininės priežiūros.

Sutarus nutraukti badavimą, medicinos dalies viršininkas netgi asmeniškai nuvažiavo pas žinomą medikę, badavimo specialistę, ir smulkiai susirašė, kaip reikia maitintis reabilitacijos periodu. Jo rūpesčių pirmomis dienomis po badavimo buvo leista atnešti man iš namų vaisių.

Tiesa, badaujant gydytojas mane vis gąsdino, kad gali staiga įvykti kokių komplikacijų, negražinamų sveikatos pakenkimų. Bet tai,

matyt, buvo jo pareiga.

Atvirai pasakius, dešimt dienų gėręs vien Lukiškių vandentiekio vandenį ir kelias dienas - kitokius skysčius, dar nebuvau pasiekęs kritinio taško. Devintą ir dešimtą visiško badavimo dieną savijauta buvo netgi pagerėjusi, ir akciją buvo galima tęsti toliau.

Tiesa, šiek tiek kėlė nerimą lyg ir pablogėjęs regėjimas. Bet, svarbiausia, atrodė, kad toliau tęsti akciją nebėra tikslo. Pasirodęs specialiai skirtas pavaduojantis tarytojas draugiškai tikino, kad toliau streikuoti nėra jokios prasmės. Taip aš užkertąs galimybę peržiūrėti kardomąją priemonę. Badaujančio manęs paleisti negalima, nes tai būtų užkrečiamas dalykas, blogas precedentas. Paleisti mane galbūt ir galima, bet tik kai aš nustosiu badauti.

Panašiai kalbėjo ir pagaliau prileistas advokatas. Jis spėjo, kad badavimu aš tik pabloginau savo situaciją. Žinodamas kaltinančiosios pusės įpročius, jis, matyt, buvo teisus.

Birželio 16 dieną parašiau pareiškimą, kad, laukdamas prokuratūros sprendimo, laikinai pristabdau bado akciją. Tada tikrai nesitikėjau, kad laukti reikės dar 70 dienų.

Mirti būtų lengva

Sprendžiant iš kalėjimo po bado streiko praleistų dienų skaičiaus, ši akcija tikrai nepagelbėjo, o greičiau dar pakenkė mano bylos eigai. Tačiau dėl jos aš visai nesigailiu.

Badavimas man ypač padėjo psichologiškai. Iš tikrųjų įvyko lyg koks kūno ir sielos apsisvalymas nuo visokiausios bjaurasties. Kiekvieną dieną fiziškai jausdavau ir matydavau, kaip vienas po kito išnyksta paskutiniai riebalų sluoksniai kūne. Lygiai taip pat jausdavau, kaip pamažu tirpsta dvasios riebalai.

Paskutinėmis badavimo dienomis, kai išnyko dauguma fizinių dirgiklių ir ėmė vyrauti tik kažkoks netgi savotiškai malonus fizinis silpnumas, labai lengvai pasiekdavau ekstazės būsenas. Gavau tikrai vertingą dvasinį patyrimą, kurio normaliomis sąly-

gomis nebūčiau įgijęs.

Nedrįstu teigti patyręs kažką panašaus, ką išgyvena žmonės, priartę prie pačios mirties. Tačiau mano fizinę negalią psichiškai stipriai papildė pats situacijos originalumas, tam tikra gyvenimo krizė ir aplinka žmonių, gniauzusių svetimą gyvybę savo rankose lyg trapų lukštelį.

Visa tai paaiškina, kodėl Lukiškių "padvale" išgyvenau vienus didžiausių savo gyvenimo dvasios patyrimų.

Dievas yra paradoksas

Žodžiais tai nėra paprasta aprašyti. Gyvenimas atsiskleidė kaip didžiausia Dievo dovana, kaip svarbiausias tos akimirkos įvykis.

Kas gali būti paradoksaliau: man atrodo, kad prie Dievo arčiausiai prisiliečiau, tiksliau Jis mane palietė, ne kur nors bažnyčioje ar kokioje šventoje vietoje, o apatiniame Lukiškių pragaro rate - žmogžudžių rūsy. Juk pagal visus ekstrasesus bloga energija čia tiesiog turėtų užlieti žmogų.

Ir išvis keista - blogos energijos Lukiškėse aš beveik nejutau. Ironiška, bet aukščiausiai virš kalėjimo kyla buvusios cerkvės kupolai, o svarbiausias Lukiškių sargas, kalėjimo viršininkas, turi tokią dangišką pavarę - Andžela.

Taigi, ką aš supratau pabuvęs apatiniame Lukiškių pragaro rate? Supratau, kad viskas turi savo prasmę. Kiekvienas įvykis yra reikalingas. Reikia priimti ir save ir laimę, ir nelaimę. Kiekvienas pasikeitimas, net jei jis atrodo esąs labai blogas, atveria naujus horizontus. Tik nereikia niekada užsimerkti - ir laimėje, ir ypač nelaimėje.

Tu esi per menkas, esi per didelis trumparegis, kad galėtum neklysdamas spresti, kas tau gerai, o kas ne. Viena, ką tu gali, tai stengtis kiekvienoje situacijoje elgtis teisingai. Tu gali bausti kitus, bet negali teisti iš tikrųjų, nes tikras teisėjas yra tas, kuris mato mintis.

(Bus daugiau)

Lietuvos krepšinio rinktinės vyr. treneris Vladas Garastas tarp žaidėjų.
V. Kapočiaus nuotr.

Lietuvos čempionai pradeda naują sezoną

Praejusių metų LKL čempionai, Kauno žalgiriečiai, naują sezoną pradės atnaujintos sudėties. Iš pernai atstovavusių "Žalgiriui" krepšininkų beliko 6. Tai komandos kapitonas D. Moskoliūnas, T. Stumrys, D. Sirtautas, K. Šeštokas, T. Masiulis ir E. Bublys. Tačiau ekipą papildė buvęs žalgirietis, o vėliau žaidęs Vilniuje G. Šivickas, ir Europos jaunimo čempionas Darius Adomaitis. Šiam sezonui "Žalgiris" išgijo du legionierius iš JAV: centro puolėją (210 cm) A. Ph. Reid ir gynėją (184 cm) A. J. Miller. Komandos vyriausias treneris Jonas Kazlauskas žurnalistams papasakojo, kad jam, kaip ir pernai, talkins treneris A. Brazys.

Trenerio nuomone, šiame dešimtuose visi žaidėjai panašaus pajėgumo ir kiekvienas iš jų gali imtis lyderio vaidmens, tiesa, komandai trūksta laiko susižaidimui. Tačiau naująjį sezoną Kauno žalgiriečiai pradėjo sėkmingai. Jie namuose įveikė Zagrebo "KK Zagreb" rezultatu 75:42. Daugiausiai taškų šiose rungtynėse pelnė Darius Sirtautas - 16, K. Šeštokas - 15, A. P. Reid - 14. O po to Tulzoje jie nugalėjo vietos komandą "Sloboda-Dita" rezultatu 94:55. Kestutis Šeštokas šiose rungtynėse pelnė 21 tašką, D. Adomaitis - 16, D. Sirtautas - 15.

Be šių dviejų komandų, su žalgiriečiais viename pogrupyje žaidžia: "Olimpique Antibes"

(Prancūzija), "UKJ Suba" (Austrija) ir "Bavaria Woltext" (Slovėnija) komandos. Taigi pogrupio barjeras nėra labai sudėtingas, o vėliau reikia tikėtis, kad kauniečiai pasieks ir finalą.

Na, o LKL pirmenybėse didžiausią konkurenciją "Žalgiriui" turėtų sudaryti "Atletas", kuris jau tris sezonus iš eilės buvo LKL vicečempionu. Be to, vis geriau atrodo Plungės "Žemaitijos olimpas", Šilutės "Šilutė", Šiaulių "Šiauliai". Kiekviena iš šių komandų gali padaryti nemalonumų tiek "Žalgiriui", tiek "Atletui".

Taigi LKL čempionams teks gerokai paplušėti, norint pakartoti arba pagerinti praėjusio sezono rezultatus. To ir linkime jiems visiems.

Žilvinas Bublis

Nauja lietuvių kalbos gramatika

Oslas yra vienas lituanistikos centrų už Lietuvos ribų. Ten dirbo žymus kalbininkas Christian Stang, parašęs milžinišką ir iki šiol nepralenktą "Baltų kalbų lyginamąją gramatiką" (Vergleichende Grammatik der baltischen Sprachen, 1966). Šiomet gavome naują, labai naudingą leidinį, paruostą Osle ir paskelbtą Jungtinės Amerikos Valstijose: Terje Mathiassen, *A Short Grammar of Lithuanian*.

Ši gramatika yra pirmiausia skirta užsieniečiams, norintiems išmokti lietuvių kalbą. Ši gramatika yra sinchroninė, bet istorinė medžiaga naudojama, jei tik gali praversti. Aptariama ir sintaksė. Recenzentas tepageidautų, jog būtų žymimos ir priegaidės, nes besimokančiam per daug vargo vartyti žodyną.

Dr. Alfred Bammesterger

Terje Mathiassen, *A Short Grammar of Lithuanian*. 1996. 256 psl. Slavica Publishers, Inc., P.O.Box 14388, Columbus, Ohio 43214-0388, USA. US \$22.95.

Cross-Country varžybos Clevelande

6-sios kviestinės baltiečių ir lietuvių Cross-Country (lauko/miško) bėgimo varžybos įvyks 1996 m. lapkričio 9 d., šeštadienį, Cuyahoga County Fairgrounds, 164 Eastland Rd., Berea, Ohio (Vakarinis Clevelando priemiestis). Iš 1-71 išvažiuoti Bagley Rd. (Exit 235) ir važiuoti į vakarus apie 1 mylią iki Eastland Rd., pasukti į pietus.

Programa: berniukams ir mergaitėms "Bantam" (1986 m. gim. ir jaunesniems) ir "Midget" (1984-85 m. gim.) - 3000 m; "Youth" (1982-83 m. gim.) - 4000 m; "Intermediate" (1980-81 m. gim.), "Young Men & Women" (1978-79 m. gim.), vyrams ir moterims bei visų klasių senjorams (-rėms) - 5000 m. Senjorų klasės: 30-39 m, 40-49 m, 50-59 m. ir 60 m. bei vyresni.

Varžybų pradžia vyrams, moterims ir senjorams (-rėms) - 9:00 val. ryto. Registracija nuo 7:30 iki 9:45 v. r. Prieauglio klasėms - pradžia 10:00 v. r., pradėdant nuo "Young Men & Women" ir palaipsniui einant žemyn. Registruoti ne vėliau kaip 15 min.

prieš kiekvieną rungtį.

Registracija ir daugiau informaciją - pas Algirdą Bielskų, 3000 Hadden Rd., Euclid, OH 44117-2122. Tel. (216) 486-0889. Faksas: (216) 943-4485. Registruotis galima ir vietoje, prieš varžybų pradžią.

Varžybos vyks kaip Lake Erie USATF 1996 m. pirmenybės, atrenkant baltiečius bei lietuvius iš bendrų Lake Erie USATF pirmenybių rezultatų.

ŠALFASS Centro Valdyba

Plaukimo pirmenybės Toronte

1996 m. Š. A. baltiečių ir lietuvių plaukimo pirmenybės planuojamos 1996 m. lapkričio mėnesį Toronte, Kanadoje.

Data ir vieta dar galutinai nepatvirtinta. Detali informacija bus vėliau. Kontaktas: Algirdas Bielskus, tel. (216) 486-0889, arba Ilona Smalenskienė, tel. (416) 769-7040.

ŠALFASS-gos Centro Valdyba

Vilniaus Gedimino prospekte.

V. Kapočiaus nuotr.

Chicagos "Lituanicos" futbolininkai pradėjo naują sezoną

Chicagos "Lituanicos" futbolo klubas, kuris jau gyvuoja 46 metus, neseniai pradėjo naują pirmenybių sezoną "Metropolitan" futbolo lygoje. Šis klubas yra vienintelis Šiaurės Amerikoje lietuvių vienetas, kuris dar tebeturi futbolo komandas. Kaip žinome, anksčiau gana stiprios lietuvių futbolo komandos gyvavo New Yorke, Toronte, Detroito ir kitur, tačiau jos jau senokai numirė.

Savo 1996-97 metų sezono rudens rato pirmąsias pirmenybių rungtynes "Lituanica" žaidė rugsėjo 15 d. Chicagos šiauriniame priemiestyje Northfield prieš stiprią "Trevians" vienuolike, kuri pavasarį pasibaigusiame sezone I diviziono "raudonojoje" grupėje užėmė III vietą ("Lituanica" čia buvo penkta). Mūsų škiečiai, kurie per visą vasarą atostogavo ir net kontrolinių rungtynių neturėjo, negalėjo atsispirti stipresniems varžovams ir pralaimėjo 0:2. Tačiau dar liko 7 susitikimai, nes visas rudens ratas prieš akis, tad nusi-

minti nėra ko.

Savoje aikštėje (prie Pasaulio lietuvių centro Lemonte) "Lituanica" rungtyniaus rugsėjo 29, spalio 6, 27 ir lapkričio 3 d. Šiaip kitas rungtynes mūsų škiečiai išvykose ir gana tolimose aikštėse, gerokai toli nuo Chicagos. Pačioje Chicagoje dabar jokia šios lygos komanda neturi aikščių.

Kaip ir kiekvienais metais taip ir šiemet "Lituanica" turės sezono užbaigimo pokylių, kuris šiemet rengiamas lapkričio 16 d. Pasaulio lietuvių centro didžiojoje salėje. Čia bus paminėta ir klubo 46 metų gyvavimo sukaktis ir bus pagerbti nusipelnę žmonės. Be to, kaip visada, bus gera vakarienė ir smagūs šokiai. Bilietai į šį renginį užsakomi telefonu (708) 323-6302. Visi kviečiami dalyvauti smagiame pokilyje, kur bus proga pabendrauti su žmonėmis, kurie garsina lietuvių vardą kitataučių tarpe.

E. Šulaitis

Lietuvos krepšinio čempionato turnyre susitinka Vilniaus "Sakalai" ir Panevėžio "Kalnapilis".
V. Kapočiaus nuotr.

"Aš dainuoju BALFui..."

Spalio mėnesį paprastai būna vykdomas BALFo (Bendras Amerikos Lietuvių Šalpos Fondas) aukų telkimo vaju. Pasinaudojant ta proga, užkalbintas vienas iš BALFo direktorių, New Yorko 100-tojo skyriaus pirmininkas, **Vitas Katinas** neatsisakė atsakyti į keletą klausimų.

- Vykdamas BALFo vaju, kiek laiškų su prašymais BALFo geradariams būsite išsiuntę?

- Kreipdamiesi į BALFo geradarius, kviesdami juos atsilipti su pinigine auka, esame išsiuntę apie 250 laiškų.

- Kiek iš tų laiškų, numatote, grįš su turiniu juose?

- Norėčiau tikėti, kad su dosnia auka sugrįš visi. Deja, gali atsirasti vienas kitas laiško gavėjas, kuris paramos šaukiančiojo balso galės ir neišgirsti.

- Ką darote su gautomis aukomis: pasiunčiate į BALFo centrą Chicagoje, ar patys čia, vietoje, jas paskirstote?

- Tuojau pat išsiunčiame į centrą Chicagoje.

- Kiek aukų pavyko surinkti praėjusiais (1995) metais New Yorke?

- Praėjusiais metais buvo suaukta ir į BALFo centrą Chi-

cagoje pasiūsta 4300 dol.

- Į kur BALFas surinktas aukas daugiausia nukreipia: į paramos reikalingus asmenis, bažnyčias, ligonines ir panašiai?

- BALFas yra humanitarinė organizacija. Jis jautriai reaguoja ir atsiliepia į visus paramos šaukiančiųjų balsus. Tikiu, nebūsime pamišę, kada BALFas su įvairių gėrybių siuntomis, atskubėjo į po karo Vokietijoje įsikūrusias lietuvių stovyklas. Tuomet, šalia materialinės, BALFas ten pasitraukusiems iš Lietuvos lietuviams suteikė ir didžiulę moralinę paramą. Jie pajuto, jog nėra atsidūrę visiškai beviltiškoje padėtyje. Pamatė, kad toli, už Atlanto vandenyno, randasi jais besirūpinanti, paguodą tiesianti ranka. O tas jiems suteikė jėgų, tikėjimo ir vilties, gan nelengvoje Tėvynės netekties dienoje. Vėliau BALFas daug padėjo tremtiniais iš Vokietijos emigruojant į kitus kraštus.

BALFui pavyko prasiskverbti, nors ir į labai aklinai uždarytą, "geležinę uždangą", kas nepaprastai siutino ir jaudino sovietų saugumą. Saugumas nepasitenkino BALFą ir jame dirbančiuosius keiksnodamas ir įvairiais nepagrįstais šmeižtais juos dergdamas spaudoje, bet ir knygas buvo (nukelta į 7 psl.)

- Pianistė Mūza Rubackytė iš Paryžiaus vėl atvyksta į Ameriką. Lapkričio 10 d. JAV LB Kultūros taryba rengia jos koncertą Chicagos Jaunimo Centre. Programoje J. S. Bacho-F. Bussoni, Beethoveno, Čiurlionio ir Liszto kūriniai.

- Juzė Augaitytė-Tamašauskienė, Lietuvos Valstybinio operos teatro solistė, po sunkios ligos mirė spalio 6 d. Philadelphijoje, sulaukusi 90 metų. Gimė Tauragės apskrityje, Amerikoje išgyveno 47 metus. Buvo ilgametė Lietuvių Moterų Klubų federacijos pirmininkė ir garbės pirmininkė.

- Balys Brazdžionis, gyvenęs Lowell, IL, o anksčiau Chicagoje, mirė spalio 6 d., sulaukęs 79 metų amžiaus. Gimė Panevėžio apskrityje. Amerikoje išgyveno 45 metus. Velionis buvo ilgametis "Lietuvos aidų" radijo programos vedėjas. Priklausė Lietuvos Vyčių, Ramovėnų, Lietuvių Žurnalistų Sąjungai ir daugeliui kitų organizacijų.

- BALFo centro įstaiga nuo spalio 14 d. persikraustė į "Draugo" patalpas. Naujas adresas: BALFas, United Lithuanian Relief Fund, 4545 W. 53rd St., Chicago, IL 60629.

- Kanados lietuvių katalikų kunigų metinis suvažiavimas įvyko rugsėjo 30 d. Toronte, Prisikėlimo lietuvių parapijos patalpose. Dalyvavo dvylika kunigų. Vysk. Paulius Baltakis, OFM, kalbėjo apie savo kelionę į Latviją, Estiją, Gudiją ir Ukrainą, kur aplankė ten gyvenančius lietuvius. Kun. E. Putrimas kalbėjo apie jo aplankytus lietuvius Kanados vakaruose, kur nėra lietuvių kunigų.

- Kun. Kazimieras Kuzminskas, šiemet sulaukęs 90 metų amžiaus, ypač pagarsėjo "Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos" vertimais į kitas kalbas. Savo gimtajame Baluškių kaime, Naujamiesčio parapijoje, suaktyvininkas įsteigė LKB kronikos muziejų ir pastatė kryžių. Rugsėjo 7 d. įvyko to muziejaus atidarymas.

- Popietė su rašytoju Jurgiu Jankum įvyks lapkričio 3 d. Pasaulio Lietuvių Centre, Lemont, IL.

- "Ateities" studijinis savaitgalis vyks lapkričio 8-10 dienomis Jaunimo Centre, Chicagoje, ir Ateitininkų namuose, Lemont, IL.

- Gintė Damušytė, Lietuvos Respublikos Misijos prie Jungtinių Tautų patarėja, buvusi ilgametė Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos įstaigos darbuotoja ir Lietuvių Informacijos Centro vedėja New Yorke, spalio 2 d. išvyko į Austriją. Ji dirbs patarėja Lietuvos Respublikos ambasadoje Vienoje ir vadovaus Lietuvos misijai prie Europos Saugumo ir Bendradarbiavimo organizacijos. Naujas jos darbo adresas: Embassy of Lithuania, Loewengasse 47, A-1030 Wien, Austria. Tel. (43) (1) 718-5467.

- JAV Lietuvių Bendruomenės tarybos metinė darbo sesija įvyks lapkričio 2-3 dienomis Chicagoje, Holiday Inn viešbutyje, prie O'Hare aerodromo (5440 North River Road, Rosemont, IL 60018). JAV LB 70 narių tarybai vadovauja trejiems metams rinktas prezidiumas.

*Skaitytojai rašo
"Darbininkui"*

Didžiai gerbiama redakcija,

Halina Pachanavičius

Mes esame lietuvių šeima, išlošusi "žalią kortelę" ir gegužės mėnesį atvykusi gyventi į JAV. Nuo pat pirmų dienų skaitome jūsų laikraštį su dideliu susidomėjimu. Paskutiniame numeryje perskaičiau straipsnį "Trumpas pastebėjimas apie "svajonių šalį" - JAV" ir norėčiau pasidalinti savo pastebėjimais apie šią šalį ir gal kiek paprieštarauti anai nuomonei idant nesusidarytų vieninga nuomonė apie čia atvykstančius lietuvius. Mūsų šeima, išlošusi

"žalią kortelę", atsidūrė netikėtai keblioje padėtyje, nes Amerikoje neturėjome jokių draugų, o giminės (tolimi) mus priimti atsisakė. Mes turėjome seselės Helen Ivanaukas adresą ir tai buvo vienintelis šiaudas, už kurio griebėmės. Savo sprendimo atvykti čia neketinoje atsisakyti: auginame sūnų, kuris yra invalido vežimelyje, nes serga cerebraliu paralyžiumi. Jo negalia ir buvo pagrindinis motyvas atvykti čia. Taip ir susitikome su mums visai nepažįstamais žmonėmis - sesele Helen ir jos duk-

terėčia Maryte Bizinkauskas aerouoste. Taip ir atradome sau naują šeimą, nes nuo pirmos dienos apsigyvenome seselės Helen sesers Veronikos Bizinkauskas namuose. Tie namai mums tapo pirmais namais. Likimo dovana galime pavadinti savo keliu. Nuo pirmųjų dienų susipažinome su vietine lietuvių bendruomene, maloniai nustebinti, kad jų čia gyvena tiek daug, kad gyvenvietė turi net "Lithuanian village" pavadinimą, o ir vėliau pamatėme, kad lietuviai visad turėjo gerą vardą ir didelę negarbę, jei lietuvis lietuviui nepadeda. Mūsų namuose buvo tikras lietuvių židinys, nes Veronika Bizinkauskas, jos dukros Marytė ir Verutė jau nuo seno yra Lietuvos Vyčių prezidentė ir taryba, be to, kaip tik artėjo 83-sis "Vyčių" suvažiavimas ir mes matėme viso to dar-

Policijos paradas Vilniuje Katedros aikštėje.

V. Kapočiaus nuotr.

SKRYDŽIŲ KAINOS Į LIETUVĄ

NY -- VILNIUS -- NY

Lapkričio 1 - gruodžio 12.. \$500
Gruodžio 13 - 31 \$650
Sausio ir vasario mėn. \$500

CHICAGO - VILNIUS - CHICAGO

Lapkričio mėn. \$570
Gruodžio 1 - 12 \$605
Gruodžio 13 - 24 \$715
Gruodžio 25 - vasario 28 \$570
Kovo 1 - 20 \$605

Plius mokesčiai

Papiginti skrydžiai iš visų JAV miestų. Vietų skaičius ribotas.

VYTIS TRAVEL

40-24 235 ST.

DOUGLSTON, NY 11363

TEL. 718-423-6161

800-77-VYTIS

PASINAUDOKITE PAPIGINTOMIS

KAINOMIS

**rudeni ir žiemą, skrisdami į
Vilnių ir Rygą!**

Mes taip pat siūlome patogius skrydžius ir keliones
laivu į Karibų salas, Australiją, Aziją ir Europą.

Dėl daugiau informacijų skambinti:

AIREX TRAVEL AGENCY

382 Broad Ave.

Leon, NJ 07605

(201) 944-1273 (800) 955-7370 (201) 947-2189

VILTIS
(HOPE)

LITHUANIAN RELIEF PARCEL SERVICE, Inc.
368 West Broadway, Boston, MA 02127
TEL.: (617) 269-4455

TIESIOGINIAI SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ

KALĖDINIAMS KONTEINERIAM

LAKRIČIO MĖNESĮ siuntinius paimsime šiose vietovėse:

PHILADELPHIA, PA	Lapkr. 2 mugėje	12:00 - 7:00 PM
PHILADELPHIA PA (Lietuvių Namuose)	Lapkr. 3 mugėje	12:00 - 5:00 PM
ATHOL, MA	Lapkr. 4	3:30 - 5:30 PM
KENNEBUNKPORT, ME	Lapkr. 5	11:00 - 12:00 Noon
PUTNAM, CT	Lapkr. 6	1:00 - 2:30 PM
PROVIDENCE, RI	Lapkr. 6	4:00 - 6:00 PM
BROCKTON, MA	Lapkr. 7	3:30 - 6:00 PM
LOWELL, MA	Lapkr. 8	12:00 - 1:00 PM
LAWRENCE, MA	Lapkr. 8	2:00 - 3:00 PM
NASHUA, NH	Lapkr. 8	4:00 - 5:00 PM
WATERBURY, CT	Lapkr. 9	9:30 - 11:00 AM
HARTFORD, CT	Lapkr. 9	12:00 - 2:00 PM
WORCESTER, MA	Lapkr. 9	11:00 - 3:00 PM
CAPE COD, MA	Lapkr. 13	3:30 - 5:00 PM
BROOKLYN, NY	Lapkr. 16	12:00 - 4:00 PM
BRIDGERPORT, CT.	Lapkr. 16	7:00 - 8:00 PM

Paskutinis prieškalėdinis konteineris išeis iš Bostono lapkričio 18 d. ir pasieks Klaipėdą gruodžio 10 d. Dėl pinigų pervedimo, Air Cargo ir kt. informacijų kreipkitės:

VILTIS - LIETUVIŠKA SODYBA
368 WEST BROADWAY
BOSTON, MA 02127
(617) 269-4455

JONO MEKO SEMINIŠKIŲ IDILĖS ir REMINISCENCIJOS

lietuviškai
ir
VYT. BAKAIČIO
vertimai
angliškai
vienoje knygoje
su
Czeslaw Milosz
įžanga
180 p.
Knygos kaina 14.95 dol.
persiuntimas 3.00 dol.
Black Thistle Press
491 Broadway
New York, NY 10012
Tel. 212-219-1898

Padovanokite DARBININKO prenumeratą savo pažįstamiems bei draugams švenčių proga! Prenumerata vieniems metams - tik \$30.

DEXTER PARK PHARMACY
Wm. Anastasi, B. S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N. Y. 11421
WE DELIVER
Tel.: 296 - 4130

atlanta IE, Inc.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų
į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ.

NOVEMBER SCHEDULE

OCT 24 THU	NEWARK, NJ	11 - 12 NOON
OCT 25 FRI	BROOKLYN, NY	12 - 1 PM
OCT 29 TUE	NEW BRITAIN, CT	11 - 12 NOON
OCT 29 TUE	NEW HAVEN, CT	1 - 2 PM
OCT 29 TUE	WATERBURY, CT	4 - 6 PM
OCT 31 THU	PHILADELPHIA, PA	11 - 12 NOON
NOV 1 FRI	KEARNY, NJ	11 - 12 NOON
NOV. 1 FRI	PATERSON, NJ	1 - 2 PM
NOV. 5 TUE	PUTNAM, CT	11 - 12 NOON
NOV. 7 THUR	NEWARK, NJ	11 - 12 NOON
NOV. 9 SAT	BROOKLYN, NY	12 - 1 PM
NOV. 12 TUE	NEW BRITAIN, CT	11 - 12 NOON
NOV. 12 TUE	NEW HAVEN, CT	1 - 2 PM
NOV. 12 TUE	WATERBURY, CT	4 - 5 PM
NOV. 14 THUR	PHILADELPHIA, PA	11 - 12 NOON
NOV. 14 THUR	BALTIMORE, MD	4 - 5 PM
NOV. 15 FRI	KEARNY, NJ	11 - 12 NOON
NOV. 15 FRI	PATERSON, NJ	1 - 2 PM
NOV. 21 THUR	NEWARK, NJ	11 - 12 NOON
NOV. 23 SAT	BROOKLYN, NY	12 - 1 PM

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$490 r.t.

One way to Vilnius \$320

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211
New York, NY 10107
Tel.: (212) 541-5707

**MES SIŪLOME
PIGIAUSIAS KELIONES Į VILNIŲ
IŠ BET KOKIOS VIETOVĖS
AMERIKOJE AR KANADOJE**

Ferrante Travel Center

135 Broad Ave., Palisades Park, NJ 07650

(800) 654-2432

(201) 592-8780

Išeivės keliu: Marijos Aukštaitės palikimą apžvelgiant

(atkelta iš 2 psl.)

"Tėvynės išdavikas" premjera. Nenuostabu, kad didelis VVS pasisekimas kėlė kairiųjų organizacijų nepasitenkinimą, net pagieža. Vilniaus Vaduotojai buvo apkaltinti griunamąja veikla, buvo pajuokiami jų taikūs kovos būdai, elitiškumas, jų perdėtas dėmesys kultūros reikalams. Tačiau Aukštaitė buvo tvirtai įsitikinusi, kad kaip tik kultūroje, kalboje, išsilavinime slypi tautos vienybė ir galia. Ji pabrėžė, jog savaime kultūra egzistuoti negali, ji turi būti nuolat puoselėjama, platinama. Tokias funkcijas, ji teigė, visu pirma turi atlikti tautos inteligentija. Memuaruose ji rašo: "inteligentas tas, kuris nuolat savo žinojimo akiračius perduoda kitiems ir iš kitų sau reikiamų žinių pasisemia... Jeigu mūsų vadinamoji Montrealio inteligentija būtų stropiau dalyvavus su liaudimi, nebūtų šiandien tiek komunistiško knibždėlyno... nebūtų šiandien usnyno lietuvių bės dirvoje".

Nepaisydama kairiųjų nepagrįstos kritikos bei kai kurių sunkumų, VVS toliau sėkmingai tęsė savo veiklą. Pavyzdžiui, jos nariai sugebėjo per trumpą laiką surinkti nemažai piniginių aukų, kurios buvo persiustos į Lietuvą. Be to, VVS suvaidino labai reikšmingą vaidmenį suvienijant pakrikusią Montrealio lietuvių bendruomenę. Įkūrus šią organizaciją, atsirado bendras prasmingas tikslas, įgalinantis iš naujos perspektyvos pažvelgti į savus, neretai smulkmeniškų kivrūš Lietuvos istorinės reikšmės problemų šviesoje.

VVS taip sparčiai plėtėsi, "taip savo veikla apgaubė visą koloniją", jog netrukus įsikūrė jos atšaka "Tautinė Vienybė", kuri padėjo pamatus Kanados Lietuvių Tarybai (KLT) ir vėliau Kanados Lietuvių Sąjungai (KLS). Aukštaitė ne tik daug rašė apie šias organizacijas, bet ir pati aktyviai dalyvavo jų veikloje, šaukdama ir vesdama susirinkimus, kviesdama svečius iš kitų Kanados miestų, iš Jungtinių Valstijų. Generalinis konsulas G. L. P. Grant-Suttie iš Toronto buvo vienas iš nuolatinių dalyvių.

Besikeičiant Aukštaitės statusui, gerėjo jos materialinė padėtis, išsprendė dauguma buitinių problemų. Pusbadžių ir neįžinioje nugyventos dienos liko tik karčiuose prisiminimuose. Ūgtelėję sūnūs jau pradėjo galvoti apie aukštesnį išsilavinimą. Antanas įstojo į McGill universiteto chemijos-inžinerijos specialybę, Algis pradėjo studijas Jacques Cartier Normal School. Pati Aukštaitė vylėsi, kad bent

vienas jos sūnus išeis į kunigus. 1942 m. jos vyras Montrealio pasiturinčiame Westmount rajone atidarė ndidele privataus verslo įstaigą.

1940 metų vasarą prasidėjus Sovietų okupacijai Lietuvoje, Toronto lietuvių bendruomenės pastangomis buvo pradėtas leisti savaitraštis "Nepriklausoma Lietuva", kurio pirmuoju redaktoriumi buvo paskirtas Viktoras Dagilis. Tačiau jau antraisiais laidos metais naujam laikraščiui iškilo likvidavimo grėsmė. Apie tai sužinojus, Aukštaitė telkė visas jėgas "Nepriklausomai Lietuvai" gelbėti. Be šio leidinio Kanados lietuviai būtų likę vien su kairuoliška ir atvirai prokomunistine spauda - tokiais laikraščiais kaip, pavyzdžiui, Toronto "Liaudies balsas". 1942 metais, konsului G. L. P. Grant-Suttie padedant, "Nepriklausoma Lietuva", KLT "verdančios kovos organas", buvo perkeltas į Montrealį; redaktorės pareigas perėmė pati Aukštaitė.

Jau pirmuosiuose numeriuose ji pabrėžė, jog šis periodinis leidinys vadovaujasi demokratijos, objektyvumo, nuomonių pluralizmo principais. Kaip vienintelis nešališkas Kanados lietuvių savaitraštis, "Nepriklausoma Lietuva" ne tik ragino skaitytojus įsijungti į "kietą praktinį darbą" Lietuvos labui, bet ir kvietė juos atvirai išsakyti savo požiūrius, mintis, problemas. Aukštaitės memuaruose skaitome: "Pradėjus įsisiūbuoti "Nepriklausomai Lietuvai", iš visur ateina puikiai atsiliepiamai, aukos ir prenumeratos. Plaukia ne tik iš ten, kur apgyventos gausesnės lietuvių kolonijos, bet ateina doleris ir atsiliepiamų iš mažai girdimų kretelių... iš kur net nesitiktina!"

Tuo laikotarpiu Aukštaitės veikla neapsiribojo vien laikraščio leidimu ir vietiniais Montrealio bendruomenės reikalais, lietuviškų mokyklų steigimu. Pagrindiniu rūpesčiu tapo Lietuva, vėl atsidūrusi okupantų rankose. KLT moterų sekcija, ikvėpta ir vadovaujama Aukštaitės, rinko aukas Raudonojo kryžiaus organizacijai, materialiai ir moraliai palaikė lietuvių kareivius, tarnavusius Kanados armijoje, dislokuotoje Europoje, bandė padėti siuntiniais net Sibiro tremtiniams. Aktyviai į šią veiklą buvo įsijungusios mokytoja Petronėlė Juškevičienė-Miller, vėliau "Nepriklausomos Lietuvos" redaktorė M. Arlauskaitė ir kt.

Pasibaigus karui, Aukštaitė su Toronto ir Montrealio bendruomenių atstovais apeliavo į Kanados valdžią, prašydama priimti kaip imigrantus-pabėgėlius lietuvių "dypukus". (Bus daugiau)

Šaulių išvyka

Š. m. rugpjūčio 31 d. Trakų Rinktinės N. A. šauliai, susirinkę į lietuvių pranciškonų vasarvietę Kennebunkport, ME, atliko šaudymo pratybas. Dalyvavo dviejų kuopų šauliai: J. Vanagaičio iš Bostono ir M. Jankaus iš Brocktono. Šaudymą tvarkingai pravedė rinktinės šaudymo ir sporto vadovas Antanas Šeდიkis. Registravo M. Jankaus kuopos vadė St. Gofensienė. Nors ir nedidelis šaulių skaičius dalyvavo šioje išvykoje, bet darbo dienos savaitgalio tradicija buvo išlaikyta.

Tokie kultūriniai savaitgaliai pradėti ruošti prieš dvidešimt penkerius metus. Šioje Pranciškonų sodyboje buvo suruoštos ir visos L. Š. S-gos išeivijoje stovyklos. Dalyvaudavo iki šimto narių. Dabar, kaip ir visose organizacijose, veikla sumažėjo, o kai kur net visai pasibaigė.

Vakare, po šaudymo pratybų, įvyko bendras pobūvis. Vaišės paruošė sesės St. Gofensienė, V. Tumienė, D. Zenkuvienė, Č. Kiliulis. Įvyko bendras pasikalbėjimas. Žodį tarė rinktinės kapelionas Tėv. Rafaelis Šakalys, OFM, ir rinktinės vadas Algirdas Zenkus. Rinktinės vadas pranešė, kad šaulių sudėti pinigai, skirti Lietuvos vaikams Kalėdų proga dovanoms, jau pasiekė Lietuvą. Rinktinės sekretorė E. Černienė tuo metu lankėsi Lietuvoje ir pinigus perdavė Lietuvos moterų šaulių vadovybei. Praleistas

Šaudymo pratybas stebi Trakų Rinktinės N. A. vadas Algirdas Zenkus, Veronika Tumienė, J. Vanagaičio kuopos vadas g. š. St. Augonis ir viešnia iš Lietuvos.

Č. Kiliulio nuotr.

vakaras linksmai padainavus ir pasikalbėjus.

Sekmadienio ryto oras nebuvo labai palankus, tačiau visi išklaušė šv. Mišias ir socialiai papusryčiavę susirinko į skaityklą-kavinę. Čia rinktinės vadas parodė kelias vaizdajuostes iš atsiuriančios Lietuvos ir šaulių veiklos. Apie vidurdienį visi jau skirstėsi namo

A.Z.

DARBININKAS -
savaitraštis tautiečiams
Amerikoje ir svetur

Aš dainuoju Balfui

(atkelta iš 5 psl.)

pasikvietęs į talką. (Buvo išleistos knygelės: "Atsargiai, BALFas", "BALFo emisaras" ir kitos. - P. P.) BALFo parama pasiekdavo kalėjimuose kankinamus ir į Sibiro tolius ištremtus ir ten vargusius mūsų tautiečius: kun. A. Svarinską, kun. S. Tamkevičių, A. Terlecką, N. Sadūnaite, dr. A. Stankevičių ir daugelį kitų disidentų. O kas galės apsaugyti, kiek milžiniškų pastangų reikėjo padėti S. Kudirkos, tėvo ir sūnaus Brazinskų, V. Šakalio ir kitų tragiškais atvejais! Visa tai neliuko užmiršta. O kaip ta BALFo teikiama parama buvo vertinama, bene gražiausiai išreiškė Amerikoje besilankydama 10 metų Sibire iškentėjusi operos solistė Nijolė Ambrazaitytė. (Ji yra Lietuvos seimo narė ir Nepriklausomybės akto signatarė. - P. P.) Ji pasakė: "Aš dainuoju Balfui!"

- Yra galvojančių, jog BALFas savo paskirtį bus jau atlikęs. Jo veiklą perėmusios kitos labdaros organizacijos. Ką jūs į tai galėtumėte atsakyti?

- Nežiūrint, kad dabar yra susikūrusių ir kitų šalpos srityje

veikiančių draugijų bei organizacijų, 52 metų patirtį turinčios šalpos baruose našiai ir garbingai besidarbuojančios institucijos veiklą nutraukti būtų nusikalimas. Šiuo metu Lietuvoje su skurdu, ligomis ir visais kitais nepritekliais kovojančių žmonių skaičius yra be galo didelis. Todėl šiuolaikinis BALFo dėmesys Lietuvai ir jos gyventojams yra dar daugiau sustiprėjęs. Čia po ranka turiu duomenis, iš kurių matosi, kokie nemaži labdaros ištekliai į Lietuvą nukeliavo 1994 m. BALFui švenčiant 50 metų sukaktį: Suaukota drabužių, medikamentų ir kitko - 899,560 dol. vertės. Nupirka ir pasiusta vaistų už 15,989 dol. Pinigais sušelpia invalidai, našlaičiai, Sibiro tremtiniai ir kiti - 49,732 dol. Lietuviai Lenkijoje buvo sušelpiti vaisiais, vitaminais ir kitkuo - 89,441 dol. Į Italiją ir Vokietiją išsiųsta 19,452 dol. Mokslui ir švietimui, įskaitant ir Vasario 16-sios gimnaziją, buvo skirta 29,160 dol.

Dėkodamas Vitui Katinui už suteiktą pasikalbėjimą, linkėjau ir toliau našiai darbuotis labdaringoje BALFo veikloje.

P. Palys

TRANSPAK

Siuntiniai į Lietuvą laivu su pristatymu į namus.
Skubiems siuntiniams AIR CARGO.
Komerčinės siuntos pagal susitarimą.
Pinigai pervedami doleriais -
nuo išsiuntimo dienos į gavėjo rankas
per 2 - 5 dienas.

MAISTO SIUNTINIAI

Du patys populiariausi - tai 55 svarų įvairaus maisto už \$98 ir šventinis už \$39.-

\$98.- rūkytos dešros, mėsos konservai, šprotai, vaisių sultys, margarinai, aliejus, sūris, sausainiai, tirpi kava, malta kava, kakava, arbata, cukrus, ryžiai, makaronai, razinos, majonezas, riešutai, žirneliai, agurkai, šokoladas, aspirinas, vitaminai. 55 svarai arba 25 kg.

\$39.- tirpi kava, malta kava, arbata, kakava, vaisių sultys, sausainiai, aliejus, mėsos konservai, aspirinas, vitaminai.

Pageidaujant prisiųsime smulkia informaciją. Siųskite per seniausią siuntinių į Lietuvą įstaigą.

TRANSPAK, 2638 W. 69th St.
Chicago, IL 60629 Tel. 312-436-7772

Mūsų atstovybė Lietuvoje:
Vilnius 26-28-27, 26-24-27

KLAIPĖDOS BAŽNYČIA PAPUOŠ NAUJOS FRESKOS

Dvi naujos freskos netrukus papuoš Klaipėdos Marijos Taikos Karalienės bažnyčią. Jas Dievo Tėvo ir Kristaus krikšto temomis kuria uostamiesčio dailininkai Angelina Banytė ir Juozas Vosylius.

Manoma, kad abu meno kūriniai bus užbaigti spalio mėnesį, kai šios bažnyčios klebonas monsinjoras Jonas Gedvila minės kunigavimo penkiasdešimtmetį.

Angelina Banytė yra sukūrusi

dešimtis freskų, papuošusių Klaipėdos, Palangos, Druskininkų, Juknaičių ir Gargždų pastatus. Juozo Vosylius darbai taip pat gerai vertinami uostamiestyje ir kituose Lietuvos miestuose. Neseniai šie autoriai baigė kurti freską Klaipėdos Laikrodžių muziejaus kiemelyje.

ELTA

TIK DARBININKE

Jūs galite rasti naujausių žinių iš Lietuvos ir viso pasaulio.

Netekome stipraus qžuolo labdaros visuomenės veikloje, mirus

A.† A.

KOSTUI ČEPAIČIUI,

BALF'o Centro Valdybos išdininkui ir ilgamečiui direktoriui.

Nuoširdžiausia į gilią užuojautą reiškiame žmonai Valerjai, dukrai Giedrei, vaikeliams Laimai ir Vidui su žmona Pauliams. Užjaučiame Dr. Algį Paulių su žmona Violela ir jų šeimą - Rimą, Vilią ir Algį, Jr.

Skaudžios netekties valandoje, skausmingomis širdimis su Jumis liūdi balfininkai ir visi artimieji.

Išėjęs į Viešpaties skirtą amžinąjį gyvenimą likai mums pasiaukojimo pavyzdžiu ir savo tyros sielos gilumoje išsaugojai meilę artimui ir tėvynainiui.

Lenkiame galvas maldos žodžiams - telydi Tave dieviška šviesa ir ramybė.

BENDRAS AMERIKOS LIETUVIŲ
ŠALPOS FONDAS

Centro Valdyba, Direktoriai ir visi Balfininkai

Šešiolikos metų
mirties sukaktis

Neteko Tau sugrįžti į numylėtą
Tėviškę - Uteną, Gudeniškes,-
Amžina Tėvynė taip
Anksti, netikėtai
Priglaudė Tave...

Š. m. lapkričio 5 d. sueina šešiolika metų, kai
Viešpaties pašauktas užbaigė
šios Žemės kelionę

A.† A.

Muzikas MYKOLAS CIBAS

Šviesiam jo atminimui bus aukojamos mišios už jo sielą:

-- Brooklyn, NY, lietuvių pranciškonų koplyčioje lapkričio 5 d.,

-- Clevelande, OH, lapkričio 8 d. mišias aukos prelatas Aleksandras Goldikovskis.

Nuoširdžiai prašau gimines, draugus ir pažįstamus prisiminti a.a. Mykolą savo maldose, kad Viešpats suteiktų jo sielai amžiną šviesą.

Žmona Eufemija

\$ 475.00 į LIETUVĄ

New York/Newark - Vilnius - New York/Newark

\$550.00 į LIETUVĄ

Chicago - Vilnius - Chicago

Plius mokesčiai

Kaina galioja lapkričio mėnesį ir Naujųjų Metų sutikimo progą.

Dėl informacijos kreipkitės į
Albiną ar Kristiną

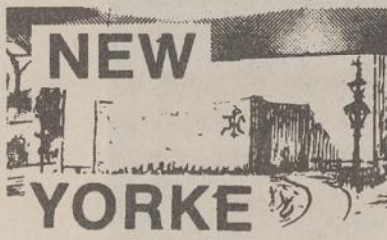
BALTIC TOURS

77 Oak St. Suite 4

Newton, MA 02164

Tel.: 617-965-8080
800-216-5987

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: 103517.1071@compuserve.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Lapkričio mėn. 1 d., penktadienį, yra **Visų Šventųjų šventė**.

Lapkričio 2 d., šeštadienį - **Vėlinės**. Tą dieną lietuviai pagal seną paprotį lanko savo artimųjų kapus, nors Amerikoje kapų lankymo diena yra Memorial Day (gegužės mėn.).

Ši savaitgalį Kultūros Židinyje:

Lapkričio 2 d., šeštadienį, 7 val. vak. - **Laisvės Žiburio** ruošiamas Rudens koncertas, kurio programą išpildo **Keistuolių teatras**. Žiūr. skelbimą šiame puslapyje.

Lapkričio 3 d., sekmadienį, **Kultūros Židinio kavinė** veiks nuo 12 val. Bus skaniai pagamintas maistas, pyragai ir atgaiva. Atsilankydami padėsite sutelkti lėšų Kultūros Židinio išlaikymui.

New Yorko Vyr. skaučių židinis "Vilija" lapkričio 3 d., 3 val. popiet Kultūros Židinio posėdžių menėje pristatys visuomenei neseniai išleista knyga "Lietuviškoji Skautija 1945 - 1985". Čia bus galima ir šią knygą įsigyti.

Lietuvos Partizanų ir Tremtinių kvarteto "Girių Aidas" koncertas įvyks š. m. lapkričio 17 d., sekmadienį, 4 val. popiet, Kultūros Židinyje. Kvartetą papildys Lietuvos Valsybinės operos solistas Vincas Kuprys, taip pat buvęs tremtinys. Koncertą rengia Katalikių Moterų Kultūros Draugija. Pelnas skiriamas Partizanų ir Tremtinių Globos fondui. Žiūr. skelbimą šiame puslapyje.

Jonas Ardys, Fairview, PA, užmokėjo prenumeratą iš anksto, atsiųsdamas 80 dol. čekį. Jis rašo: "Su nuoširdžiausiais dėkoms linkėjimais Jūsų puikiam laikraščiui ir Jūsų darbuotojams". Nuširdžiai dėkojame už paramą laikraščiui ir gražius linkėjimus.

Lapkričio 3 d. sekmadienį, švenčiama **Švč. Trejybės parapijos** Newark, NJ, **95 metų sukaktis**. Dalyvauja vysk. Paulius A. Baltakis, OFM.

Kultūros Židiniui padovanotas sklypas Floridoje. Paveldėję iš a. a. Sofijos Šližienės (Sly) palikimo žemės sklypą Sunny Hills, Floridoje, trys pusbroliai - Raimondas Šližys, Woodhaven, NY, Vytas Gudelis, Richfield Springs, NY, ir dr. Jonas Gudelis, Margate, FL, paaugojo tą 7,000 dol. vertės sklypą Kultūros Židiniui, tikėdami, kad K. Židinio veiklos testinimas turi geresnių perspektyvų, negu daugelis kitų lietuviškų organizacijų ar parapijų. Kultūros Židinio vadovybė dėkinga už šią auką.

Didžiai gerbiama redakcija,

(atkelta iš 6 psl.)

galima buvo vogti, sukčianti, krautis turtus nedirbant. Čia šito nėra. Mes abu su vyru dirbam, stengiamės dorai ir sąžiningai užsidirbti duoną, mes nesame tie, iš amatų mokyklos mūrininkai ar statybininkai. Mano vyras mechanikas, aš - anglų kalbos mokytoja. O, beje, kas blogo, jei čia atvyksta iš amatų mokyklų jaunuoliai, geras amato išmanymas ir čia labai vertinamas. Ir, mano nuomone, čia atvykę lietuviai pirmiausia atsiverčia laikraštį ir ieško darbo, bet kokio tegul, bet neskuba varstyti durų įstaigų, suteikiančių nemokamas lengvatas. Aš būčiau dėkinga, jei mano straipsnį išspausdinsite. Prieš išsikeliant į savo butą, atsisveikinant su Bizinkauskų namais, noriu palinkėti jiems tik geriausios kloties, ramybės ir sveikatos jų namams ir visai didelei šeimynai. Ačiū visiems lietuviams, kurie padėjo atrasti namus šitoj puikioj šaly.

P. S. Idedame čekį prenumeratai, su dideliu malonumu būsime jūsų skaitytojai.

121 Pine Grove Drive,
Brockton, MA 02401

Partizanų ir Tremtinių kvarteto "GIRIŲ AIDAS"

KONCERTAS

š. m. **lapkričio 17 d., sekmadienį, 4 val.** popiet
Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY

PROGRAMOJE

Kvartetą atliks apie 20 patriotinių, partizaninio likimo tematikos dainų su akordeono palyda. Kai kurias išvardiname:

Sudie, motule; Partizano rauda; Vienalangė grytelė; Daina apie partizaną diemedį; Ligi Tėvynės tūkstantis mylių; Partizano Motinai ir kitos.

Nelikime abejingi tiems, kurie kruvinoje kovoje gynė mūsų Tėvynės laisvę. Įvertinkime ir pagerbkime juos, gausiai dalyvaudami koncerte.

- Įėjimas 12 dol. -

Visas pelnas skiriamas

Partizanų ir Tremtinių Globos fondui.

Šis fondas remia visus partizanus: sergančius, sužeistus, invalidus; teikia paramą žuvusių partizanų vaikams siekti aukštojo mokslo.

Po koncerto - kava.

Visus nuoširdžiai kviečia rengėjos

KATALIKŲ MOTERŲ KULTŪROS DRAUGIJA

NEEILINIS KONCERTAS CICERO, IL

Koncertavo Partizanų ir tremtinių ansamblis "Girių aidas"

ANTANAS DUNDZILA

specialiai "Darbininkui" iš Chicago

Spalio 18, 19, 20 ir 23 d. Chicago apylinkėse pasirodė iš Lietuvos atvykęs partizanų bei tremtinių ansamblis "Girių aidas". Ansamblį iškviatė ir globoja Chicagoje veikiančios Lietuvos Partizanų Globos Fondas (LPGF). Amerikos žemyne ansamblis iš viso pasirodys 10 kartų, koncertuos net 7-se miestuose.

Šeštadienį, X. 19 d., Cicero parapijos salėje nuotaika buvo šilta, šeimyniška ir pilna lūkesčių. Tai suprantama: ansamblio dalyviai - Lietuvos laisvės kovas ir okupanto tremtį išgyvenusios asmenybės. Prieš koncertą jie neužsidarė už scenos, bet salėje susitikinėjo, šnekučiavosi su atvykusiais svečiais. Atvykstančius priiminėjo LPGF Marija Remienė ir Povilas Vaičekas, o visais rūpinosi Cicero apylinkės LB pareigūnai.

Susipažinome su Vytautu Balysiu, Vincentu Kupriu, Antanu Lukša, Antanu Paulavičium ir Vladu Šiukšta. V. Balsys - partizanas, 19 metų praleidęs už spygliuotų vielų, normalios jaunystės nematęs aukštas, žilas vyras. V. Kuprys - šiuo metu Vilniaus operos solistas, net du kartus

tremtas į Sibirą. A. Lukša yra legendarinio Juozo Lukšos viuntelis išlikęs brolis, buvęs partizanas, dabartinis Lietuvos Politinių kalinių ir tremtinių tarybos pirmininkas. A. Paulavičius - ansamblio meninis vadovas, tremtinys, kompozitorius, rašytojas. V. Šiukšta - 14 metų amžiaus jaunuolis jau buvo partizanų ryšininku, po 2 metų - politinis kalinys, iš viso 12 metų praleidęs okupanto katorgose.

Su akordeono palyda ansamblio vyrai sudainavo apie 20 dainų. Visos - patriotinės, partizaninio likimo tematikos. Kai kurios jų skambėjo kaip gana paprastos melodijos, bet buvo ir jaudinančių muzikinių bei tematinės nuotaikos baladžių. Klausytojams ypač didelį įspūdį paliko V. Kuprio solo atliktas "Partizano laiškas motinai" (muzika A. Paulavičiaus), kur girdėjome tokius žodžius: "Tu vis klūposi prie bevardžio kryžiaus su ta pačia kartūno suknele..." Plojimais reikalaujant, V. Kuprys ją pakartojo. Į programą įėjo ir A. Lukšos ir V. Balsio pasakojimai apie asmeninius išgyvenimus kautynėse.

Nuo pat programos pradžios užsimezgė stiprus dainuojančiųjų-klausančiųjų ryšys. Susitvėrė

tokia nuotaika, kad buvome ne koncerte, bet vieningame visiems brangaus bendro Lietuvos likimo išgyvenime. Gyvai nusikambėjo paskaityta A. Paulavičiaus raštų mintis, jog partizanui rūpėjo, "...kad mano tauta neprarastų atminties..." Koncerte vyko šiaip jau retai pajuntamas kultūrinio pobūdžio visuomeninis atsinaujinimas.

Po koncerto Chicagoje ansamblis X. 27 d. koncertavo Detroit, X. 28 d. - Toronte - Hamiltone. Lapkričio mėnesį ansamblio koncertai vyks tokia tvarka: XI. 6 d. - St. Petersburg, XI. 10 d. - Los Angeles, XI. 16 d. - Denveryje ir **XI. 17 d. - New Yorke**. Koncerto pertraukų metų salėje buvo platinami keli programos dalyvių leidiniai bei dainų juostelės. Labai abejoju, ar į šių koncertų ciklo pabaigą patekę miestai šias prekes matys: ko gero, visos bus jau anksčiau išpirktos.

"Girių aidas" koncertai yra didelis įvykis Amerikos ir Kanados lietuvių gyvenime. Apie juos skaitytojus dar informuosime.

Skaitykite
Darbininką
ir pasiūlykite jį savo draugams!

Po vyrų ansamblio "Girių aidas" koncerto Cicero, IL, š. m. spalio 19 d. Iš k.: solistas V. Kuprys, A. Griniuvienė, V. Balsys, V. Šiukšta, A. Grinius, M. Remienė, A. Lukša, meno vadovas A. Paulavičius.

A. Dundzilos nuotr.

LAISVĖS ŽIBURIO RADIOJO 55-tasis RUDENIO KONCERTAS šeštadienį, lapkričio 2 d.

Kultūros Židinyje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207

Pasirodo KEISTUOLIŲ TEATRAS

Pradžia 7 val. vak. punctualiai

Koncertui visos vietos numeruotos. Patartina bilietus įsigyti iš anksto paštu, prisiunčiant atitinkamai sumai čekį ir sau adresuotą su pašto ženklu voką Lithuanian Radio Club vardu: 217-25 54 Ave., Bayside, NY 11364. Bilieto kaina 10 dol.

Bilietus galima įsigyti ir pas platintojus:

Marytė Šalinskienė 718 - 296-2244
Bruno Rutkunas 516 - 628-2292
Algis Pliura 718 - 850-3576
Asta Barkauskienė - 718 894-6814
Vida Jankauskienė - 718 647-2434

Živilė Jurienė 718 - 847-3133
Julius Veblaitis 908 - 687-4943
Mary Kober 516 - 767-1517
Daiva Bartulienė 718 - 849-5826
Romas Kezys - 718 - 423-6161

Vaikams bilietai - 5 dol. - pardavinėjami tik prie įėjimo.

Po programos šokiai ir balius. Groja Brolių Kezių orkestras. Lietuviška ir roko muzika. Baliui stalus galima iš anksto rezervuoti pas Živilę Jurienę 718 - 847-3133 (vakarais).

Veiks gėrimų ir valgių bufetas. Lietuviško maisto pietūs (cepelinai, kugelis ir pan.) bus duodami prieš ir po koncerto. Vyr. šeiminkė - Anelė Jasevičienė.

Visus atsilankyti kviečia

LAISVĖS ŽIBURIO RADIJAS
Romas Kezys, vedėjas

Sekmadieniais 9 val. ryto WKDM 1380 AM

SKELBIMAI

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Telef. (516) 37-7-1401. (sk.)

PINIGAI PERVEDAMI I LIETUVĄ. Siuntiniai, maisto siuntiniai, **komercinės siuntos** laivu arba oro paštu - **air cargo. TRANSPAK**, 2638 W. 69th Street. Chicago, IL 60629. Telef. (312) 436-7772. CONNECTICUT valstijoje (203) 232-6600. (sk.)

Domiuosi lietuvių išveijos spauda. Perskaite laikraščius "Darbininką", "Draugą", "Dirvą", "Tėvynę" ir kt., neskubėkite jų išmesti. O gal užsilieka ir lietuviškos spaudos iš Kanados, Argentinos ir kt.? Skambinti tel. (718) 956-1653 Vilimui. (sk.)

Ieško lietuvių - merginos, našlės arba motinos su maža mergele, kuri galėtų gyventi drauge ir prižiūrėti senesnio amžiaus žmones ir jų namus, turta, slaugyti ligoje Senior Citizens. Gali kreiptis gyvenantys Amerikoje, Kanadoje, Lietuvoje ir kitur. Kreiptis: Joseph Lugan c/o John Conwood, P. O. Box 21270, Jamaica, NY 11421, USA. (sk.)

Jei kas turėtų anglų ar lietuvių kalba knygų, kurių jau nebereikia, skambinkite tel. (718) 348-4709. Su dėkingumu jas paimsime. (sk.)

"Lietuvos aidas", patriotinės minties, plačios informacijos dienraštis, daugiausiai skaitomas išveijos lietuvių, dėl daugiau kaip dvigubai pabrangusio pašto, buvo priverstas pakelti metinę oro paštu prenumeratą iki \$130 nuo 1994 m. rugpjūčio 1 d. Čekį \$130 rašyti "Lietuvos aidas" vardu ir siųsti JAV igalio-tiniui adresu: Bronius Juodelis, 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514. Tel. 708 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojo:

Marija Edelis, Phoenix, AZ - 100 dol.;

Mr. Mrs. W. Zidziunas, Centerville, MA - 20 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

"Darbininko" administracija prašo skaitytojus nuolat atkreipti dėmesį į lipinuke ant laikraščio pažymėtą jūsų prenumeratos pasibaigimo datą EXP. Mielai skaitytojai nuoširdžiai prašomi laiku pratęsti prenumeratą ar sumokėti atsilikusių mokėstį.

ATLANTA Import Export, Inc., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims lapkričio 9 d., šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų skambinkite tel. (914) 258-5133.

"VILTIES" siuntinių agentūros atstovas siuntinius vėl priims Brooklyne, Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose, lapkričio 16 d., šeštadienį, nuo 12 val. iki 4 val. popiet. Brooklyne mūsų atstovas yra Algis Jankauskas, tel. (718) 849-2260. Jis paims siuntinius iš namų.